

רצח יצחק

מחזה בשתי מערכות

מאת מוטי לרנר

המחזה נכתב בעקבות רצח ראש הממשלה יצחק רבין ב-1995. עם זאת הוא איננו מחזה דוקומנטארי וכל הכתוב בו הוא פרי הדמיון. המחזה עלה לראשונה ב-1998 בתיאטרון העירוני בעיר – Heilbronn שבגרמניה, בבימויו של Johannes Klaus, ואחר כך ב-2006 בתיאטרון Centerstage בבולטימור בארה"ב, בבימויה של Irene Lewis.

המקום

המחזה מתרחש במרכז לשיקום נפגעי הלם קרב של משרד הביטחון, שחוסים בו נפגעים ממלחמת 48 ואילך. המרכז פועל כבית חולים סגור, אך אין בו אוירה צבאית. כמה חוסים רשאים אמנם לצאת ולהיכנס, אך רובם אינם מורשים לעזוב את המרכז, משום שאינם מסוגלים לתפקד מחוצה לו, או משום שהם עלולים לסכן את עצמם ואת סביבתם במהלך התקף חרדה. למרות שהמרכז הוא מוסד ממשלתי, האווירה בו אוהדת ונוחה. מרבית החוסים זוכים לביקור בני משפחותיהם, והם מקווים להשתחרר ולחזור לחיים רגילים. עם זאת, יש במקום חוסים ותיקים שהוריהם נפטרו וחבריהם שקעו בשגרת חיייהם, והם זוכים לביקורים רק באירועים חריגים. הנהלת המוסד מנסה לשפר את הטיפול בחוסים. הם מקבלים טיפול תרופתי ופסיכולוגי קונבנציונלי, אך גם טיפול קבוצתי, בפסיכודרמה ובטכניקות שונות של הרפיה. כך גם נולדה ההצגה שמעלים החוסים. ההנהלה רואה בה אמצעי לסייע להם להתמודד עם המציאות בחוץ.

הדמויות:

1. בינדר (67) - קטוע רגל, משחק את ראש הממשלה הנרצח. נפצע ב-1948 בקרב על ירושלים ורגלו נקטעה. הוא רדוף אשמה וסובל מחרדה תמידית שבכל רגע מישוהו עומד להתנקש בחייו. למרות זאת שמר על כושרו האינטלקטואלי. החוסים מכבדים אותו למרות מגבלותיו, ומקבלים את מנהיגותו. הוא הדריך אותם בכתיבת המחזה, והוא המנחה את ההצגה כדי להבטיח שתגיע לסיומה.
2. לולה (67) - אלמנה ואם שכולה, משחקת את אשת ראש הממשלה. ב-1973 נהרגו שני בניה במלחמת יום כיפור. בעלה נפטר מיד אחר כך. מאז היא מתנדבת במרכז כאם הבית. היא אישה חזקה, אימהית ומסורה לחוסים, ואף הקימה מקהלה עליה היא מנצחת.
3. נתן (53) - עיוור, לעיניו משקפיים כהים, בידו מקל נחייה. משחק את ראש השב"כ ואב שכול. ב-1973 היה טוראי ביחידה עורפית, אך נקלע להפגזה קשה ונפצע. בתוכו הוא חש שלמרות עיוורונו, הוא רואה את האמת יותר מן הפיקחים. בשנים האחרונות הוא חי בבדידות גמורה. איש אינו מבקרו.
4. אבנר (35) - יושב בכיסא גלגלים, משחק את היועץ המשפטי לממשלה, מתאבל, ומשורר. היה חובש ביחידת חי"ר. נפגע מהלם קרב בעת הפצצת מטוסים על כוחותינו ב-1982. למרות שלא נפצע ברגליו, הוא אינו מסוגל לעמוד. מתמודד עם חרדותיו על ידי נמנום תמידי.
5. טליה (28) - זמרת אופרה לשעבר. לבושה בחצאית קצרה. חוסה במרכז מ-1996, לאחר פיגוע באוטובוס בו נכוותה בחלקים שונים בגופה ואיבדה את שערה. חובשת פאה, אך רוב החוסים לא יודעים על כך. בהצגה היא חושפת מדי פעם את גופה בהתגרות בקהל. משחקת כרוז וחברה של צעיר, שנרצח בפיגוע. בני משפחתה מבקרים אותה לעתים נדירות.
6. יונה (51) - משחק את ראש האופוזיציה. נפצע בקרב על ירושלים ב-1967 ולקה בהלם. היה ונשאר גבר של נשים. רמת החרדות שלו גבוהה. בכי וצעקות מעוררות אצלו אימה. אי אפשר להוציאו לחופשה,

מחשש שיפגע בסובבים אותו. הוא עצמו משוכנע שאושפז בטעות. במשך שנים ניסה לשווא להשתחרר ממרכז השיקום ולחזור לצבא. טיפוס כריזמטי, יצרי וכוחני.

7. שולמית (38) -

בת 38. דתייה לאומית. משחקת מתנחלת. עד 1994 התגוררה בהתנחלות. בעלה נלחם בלבנון ב-1986, וחזר כשהוא לוקה בהלם קרב, אך לא אושפז. ב-1994 פרץ מחבל לביתם ורצח את בעלה ושניים מילדיה. מאז היא מאושפזת במרכז. שני ילדיה שנותרו בחיים, נמסרו למשמורת בהתנחלות אחרת. במשך השנים ניתקו הילדים את הקשר עם אימם. בגלל חרדותיה הקשות אין מאפשרים לה לצאת לחופשה. היא מרירה ומלאת תלונות. אף על פי כן היא מגחכת כפייתית.

8. אבי (36) -

חוזר בתשובה. משחק רב, עוזר רב, פעיל במחנה הלאומי, מתנחל ומנהיג מתנחלים. בכל משך ההצגה מחזיק מזוודה ובה שימורי בוטנים. עם פרוץ מלחמת לבנון ב-1982 ערק מהחזית אך הוחזר לצבא בידי אביו, והוצב כשומר במחנה שבויים. בעת התפרעות הוא איבד שליטה וירה ב-28 מהם. כשיצא לחופשה ראשונה, נסע לביתו והרג את אביו. סובל מקצרת, משתמש במשאף.

9. מנדל (55) -

לשעבר סגן אלוף בחיל השריון. משחק פעיל במחנה הלאומי ומתנחל. ב-1973 נפל בשבי הסורי והוחזר לאחר תשעה חודשי עינויים במצב גופני ונפשי רעוע. במשך השנים התנתקו קשריו עם בני משפחתו. נאחז בדרגותיו כהוכחה אחרונה למעמדו.

10. אליהו (50) -

חרדי. נשוי ואב לעשרה. משחק רב מתנחל. היה קברן בחוליה מיוחדת שעסקה באיתור חלקי גופות במלחמות ובפיגועי טרור. חוסה במרכז מ-1996 לאחר שלקה בהלם במהלך פיגוע המוני. מאז שקוע בחיפוש דרכים לתיקון העולם ולגאולתו.

11. יגאל (30) -

דתי לאומי. משחק את רוצחו של ראש הממשלה. נושא אקדח "תיאטרון". חוסה במרכז מ-1988 לאחר שנפגע ממטען צד בלבנון. מאז נעשה דתי יותר אך גם מלא חרדה, שאלוהים נטש אותו.

12. בוריס (55)

שומר במרכז. עלה מרוסיה ב-1975. איש שמן וחזק, חמוש באלה ובאקדח, מפעיל כוח בהשליטו סדר. עוקב אחרי ההצגה ממושבו, ומאחר שהוא זמר מצוין, הוא מצטרף מדי פעם לשירים.

13. נגנים - על פי האפשרות והצורך. גם הם פגועי הלם קרב ממלחמות שונות.

הזמן

העלילה מתרחשת ערב אחד ב-1998, כשהחוסים מעלים את ההצגה שכתבו לפני בני משפחותיהם, אנשי הסגל הרפואי וחוסים אחרים.

התלל

ההצגה מתרחשת באולם במרכז השיקום. הבמה ריקה, עליה רק מיטות החוסים. הריקנות מקנה למקום אווירה מסויטת. רוב השחקנים נמצאים על הבמה משך מרבית ההצגה, עוקבים אחריה ומגיבים למתרחש בה.

הסגנון

המבוא, הוראות הבמה וחלק מן הדיאלוגים מעידים לכאורה על מחזה ריאליסטי. אלא שהסימנים הריאליסטים הללו נועדו בעיקר לסייע לבמאי ולשחקנים לפענח את המציאות בה מתרחש המחזה. ההצגה, לעומת זאת, זקוקה לשפה תיאטרלית מסוגננת אשר לא תגביל את עצמה בריאליזם, אלא תתמקד בחשיפת עולמן הפנימי של הדמויות, שחייב לקבל ביטוי מלא ומפורש על הבמה.

המוסיקה

למרות שהמוסיקה מבוצעת בידי החוסים, היא עשירה, תיאטרלית ולרוב, עליצותה עומדת בניגוד לכאב שבהצגה.

הערה

זהו מחזה בתוך מחזה. הדיאלוגים שחיברו החוסים כתובים באותיות קטנות ומרובעות. הדיאלוגים, הנוצרים תוך כדי העלאת המחזה, בגלל התקלות וההפרעות השונות, כתובים באותיות גדולות יותר ועגולות.

מערכה ראשונה

1. כשעולה האור הבמה כמעט ריקה. רק בוריס השומר יושב בכיסאו. נכנס אליהו.

אליהו: אנחנו מתחילים, בוריס. (מחפש מישהו בקהל) בעזרת השם. תכף ומיד.
(לצופה הנראה מופר) סליחה, אדוני. (מגלה שטעה) סליחה. חשבתי שאתה...
(חושב שזיהה אותו) רק רגע, אדוני, אתה בטוח שאתה לא...? (חוזר בו)
סליחה. אתה פשוט דומה לו.

נכנסת שולמית ומטאטאת את הבמה במרץ.

אליהו: כבר טאטאת עשר פעמים.
שולמית: אני טאטאתי ואתם לכלכתם.
אליהו: ככה מטאטאים? (נוטל את המטאטא ומדגים)
שולמית: (נוטלת ממנו את המטאטא ופונה לקהל) אני גם עושה כביסה בעצמי. ואני לא
נוגעת באוכל שלהם. יום אחד הגישו בשר. תכף ראיתי שזה חזיר. (צוחקת)

נכנס יגאל, מתיישב על מיטה רחוקה. מנדל, חושש מהקהל, מציץ מדי פעם מאחורי הקלעים. נכנסת טליה המסיעה את אבנר המנמנם בכיסא הגלגלים. היא מפריחה נשיקה אל בוריס, ופונה לאימה, בקהל.

טליה: זאת אני, אימא. הבת שלך. (חושפת את אחוריה) עכשיו זוכרת? (אל צופה נלהב) אתה יכול לבוא אלי אחרי ההצגה. (לאימה) ואל תלכי בהפסקה, אימא. אני רוצה להראות לך עם מי אני מזדיינת כאן. רופא אחד. המנהל. הטבח. שני שומרים. ויש גם ארבעה חיילים שהגיעו לפני חודשיים. בני תשע עשרה. אם לא הייתי יורדת להם פעם בשבוע, הם היו מתאבדים. (לצופה הנלהב) אני מקבלת בחדר 2 כניסה 4, מותק. (יוצאת)
שולמית: יש תרופות נגד זה. אבל לא נותנים לה. (צוחקת)

אליהו שאטם אוזניו במהלך "המופע" פונה למישהו קהל.

אליהו: אתה שר הביטחון, אדוני. נכון? אתה לא רוצה לעורר תשומת לב, אבל אותי לא תצליח לרמות. ראיתי אותך פעם, כשהיית רמטכ"ל.
שולמית: (לקהל) כל החיים שלו הוא מחכה לשר הביטחון.
אליהו: הוא לא שר הביטחון?
שולמית: לא. (צוחקת)
אליהו: ("שר") סליחה, אדוני.
שולמית: (לקהל) תכף נתחיל. הם מתכוונים.
מנדל: (מציץ ופונה לקהל) אף אחד לא מתכוון. כולם יושבים במועדון, ורואים חדשות מהמלחמה. (מסתתר ומציץ שוב) מחכים שיגידו את השמות של ההרוגים. עד עכשיו כבר תשעה.

חוזרת טליה המוליכה את נתן העיוור למקומו ליד כיסאו של אבנר המנמנם. תוך כדי

כך היא מבחינה שוב באותו צופה נלהב וחושפת לעברו את כתפה.

טליה: אל תשכח, Darling. כניסה 4 חדר 2. אתה יכול להביא חברים. (יוצאת)
 אליהו: ("שר") אדוני השר. אני יודע שזמנך קצר, אבל אני רוצה לדבר איתך אחרי
 הטקס. יש לי כמה רעיונות בשבילך.
 נתן: (סוקר את הקהל) אין כאן שום שר, אליהו.
 שולמית: (לקהל) והוא חושב שהוא רואה. (צוחקת)

נכנס אבי ובידו מזוודה. מתקרב אל אליהו ולוחש באוזנו.

אליהו: (בכעס) לא בא בחשבון. בשום פנים ואופן. לא אכפת לי מה הם אומרים.
 נתן: מה קורה שם?
 אבי: אנחנו לא נעשה צחוק מהמתים. (לקהל) אולי הם קרובים שלנו. קודם כל
 שידועו את השמות.
 מנדל: (מציץ) קודם כל צריך לקרוע את הבגדים. צריך להתאבל.
 אליהו: גם אתמול מתו. גם מחר ימותו. רק אחרי יום הדין לא ימותו. (אל "השר"
 שבקהל) אדוני השר, צריך לתת הוראה ברורה. אנחנו לא נשתוק. (רועד)
 אדוני השר. יום הדין קרב. אתמול השמש עצרה שעה שלמה במסלולה.

נכנסת לולה, מושיבה אותו על אחת המיטות.

לולה: שב. רוצה מים? רוצה לחזור לחדר שלך? (הוא נרגע)
 מנדל: (מציץ) צריך לחפור קברים. צריך לטמון את המתים באדמה. (מסתתר)
 נתן: גבירותיי ורבותי. הישארו במקומות. מיד מתחילים.
 מנדל: (מציץ) ואחר כך להיכנס לטנקים ולהתניע מנועים. (מסתתר)
 נתן: כולנו כבר מוכנים.
 אבי: לכו הביתה! (נשימתו מתקצרת)
 מנדל: (מציץ) ואחר כך לטעון פגזים בתותחים. (מסתתר)
 אבי: לכבות את האורות!
 לולה: (לאבי) שב. (מושיבה אותו, שולפת את המשאף שבכיסו, מחדירה לפיו את
 התרופה ופונה לקהל) ערב טוב. שמי לולה. אני אֵם הבית. כבר עשרים וחמש
 שנה. מאז ששני הבנים שלי נפלו. אני יודעת מהו אֵל, אבל אני חושבת שגם
 ביום כזה אפשר וצריך ל...

בינדר נכנס בצליעה, נשען על מקלו. מנדל נכנס אחריו.

בינדר: אנחנו מתחילים!
 אבי: מי יקשיב לנו ביום כזה, בינדר.
 בינדר: מי שלא רוצה עוד ימים כאלה.
 מנדל: אנחנו מביישים את ההרוגים.

בינדר: אנחנו מכבדים אותם. (לקהל) הם נהרגו כי מישהו לא טורח להפסיק את
 המלחמה הארורה הזאת. מישהו אצלנו. מישהו אצלם. מישהו שמסרב לראות
 את ההרוגים. את הפצועים. וגם את אלה שנדמה לכם שניצלו. הסתכלו בנו.

אתם לא יכולים להגיד לנו "חכו עד שהמלחמה תיגמר".

מסמן לתזמורת לנגן. לולה מארגנת כמה מן החוסים למקהלה, ומנצחת עליה.

אנחנו המתים החיים	אלה הפנים הנחבאים מן האור
חושפים לפניכם את פנינו,	במקום שהשחור שחור משחור,
פנים מובסים ונלעגים,	המקום שהכחול עז מתכלת הים,
פנים בלתי נראים.	והאדום אדום, חמוץ מדם

אנחנו הכתם ביומני המלחמה	אנחנו הכתם ביומני המלחמה
מארבעים ושמונה, מחמישים ושש	משישים ושבע, משבעים ושלוש

כאן הקולות מצולקים ורמים	אין לנו עור להסתתר בו
הצלילים מחוספסים וצורמים	עינינו ריקות פעורות בארובות
כאן המילים גסות ובוטות	הביטו בנו וראו מי אתם
כי פחד המוות קל מהפחד לחיות	פנינו הבזויים הם פניכם

אנחנו הכתם ביומני המלחמה	אנחנו הכתם ביומני המלחמה
משבעים ושלוש, משמונים ושתיים	מאז ועד היום.

מחיאות כפים. הזמרים קדים. טליה חושפת את ירכיה. שולמית מפסיקה אותה.

שולמית: אם את עושה את זה עוד פעם אחת, אנחנו הולכים לחדרים שלנו.
 נתן: **(לקהל)** אני יכול לשמוע את הלחישות שלכם. יש לי עוד כמה רסיסים בראש, שקולטים את כל הקולות.
 מנדל: מחר אני הולך לגמר גביע. יש לי כרטיס בשורה הראשונה.

בינדר עולה בעזרת לולה על אחת המיטות. לפנייהם אבנר, נתן וטליה כ"מאבטחים".

טליה: **(שרה)** הנה לפניכם ראש הממשלה. אלפים התקבצו בכיכר הגדולה, לשמוע מפיו שהגיע סוף למלחמה.
 בינדר: חברות וחברים יקרים. אני שב אליכם ממסע ארוך ברחבי העולם, ובידי הסכם. **(מוציא מכיסו דף)** בכל מדינה שהצגתי אותו, ראיתי אנשים אסירי תודה. הם מודים לנו על שהענקנו להם תקווה. שהוכחנו להם, שגם אחרי מאה שנות הרג, עדיין אפשר למצוא

באדם תבונה וחמלה. שאפשר להתגבר גם על שנאה רוויה בדם.
אפשר להעדיף חיים על קדושה. הבנה על קנאות. אדם על אדמה.
אני מציע את התקווה הזאת גם לכם.

לולה, נתן וטליה מוחאים כפיים. יודה עולה על מיטה אחרת.

מנדל: קבלו את ראש האופוזיציה. (מחיאות כפיים)

יודה: תודה רבה. תודה רבה. אחים יקרים. (לקהל) תנחומינו למשפחות השכולות. כולנו עומדים יחדיו נוכח המוות, ועושים הכל שירפה את לפיתתו מצווארינו. (נוטל מבינדר את ההסכם) אדוני ראש הממשלה, אנחנו מודים לך על ההסכם הזה. אנחנו מברכים אותך עליו. (לקהל) ראש הממשלה שלנו אדם חכם. הוא גם היה גנרל. אם הוא מבטיח שלום, לא נפקפק בו? למרות שמדי פעם אנחנו נתקלים פה ושם גם במוות. בגבולות. ברחובות. באוטובוסים. למרות שכולנו שואלים זה את זה: מה קרה לאויבינו? בן לילה הם נעשו אוהבינו? אבל הוא מבטיח שלום, ואנחנו לא נאמין? לוחם ותיק כמוהו לא יפקיר אותנו לחסדם. אבל אולי דווקא משום שהוא נלחם כל חייו, הוא לא מוכן להמשיך להילחם? אולי תש כוחו והוא כבר לא יכול להילחם? ואם הוא לא יכול להילחם, הוא לא יביא שלום, כי את השלום נשיג רק במלחמה. (קורע את ההסכם) בכל המלחמות התחזקנו וגם בזאת נתחזק. (לקהל) מי שמבקש שלום לא יזכה בשלום. רק מי שנותן שלום יזכה בשלום. ולכן נמשיך במלחמה עד שאויבינו יבקשו שלום. (מחיאות כפיים. יודה פונה לקהל) הם לא יוכלו להסתדר שם עוד הרבה זמן בלעדי. מחר הם יחזירו אותי ליחידה. מא"ג בידיים. רימונים בחגור. צרור ירדוף צרור. בריצה קלה. אש מימין. אש משמאל. ואני דוהר קדימה. שריטה במצח. לא נורא. רסיס בכתף. אל דאגה. קדימה בין טנקים שרופים. בין משוריינים בוערים. לזנק לתעלה, לשלוף סכין ולדקור. ולדקור. עד הניצב בדם. והארץ תשקוט מאה שנה.

אבנר, שפקח את עיניו, מגלה לפתע את הקהל. הוא נבהל ופורץ בצעקה.

אבנר: רופא. תקרא לרופא. מורפיום, מורפיום. המזרק נשבר. תקרא לרופא. איפה החוסם עורקים? תוריד את הראש. תוריד את הראש.

יודה: שתוק כבר. (מתרחק)
 אבנר: קח מים. אל תזוז. קח מים. קח סיגריה. הרגליים שלי, דוקטור.

לולה ממהרת אליו ומרגיעה אותו.

נתן: לי דווקא טוב כאן. האנשים טובים. כל שבוע מביאים לנו בחורות. (צוחק)
 בינדר: (לעבר התזמורת) מוזיקה.

2. בית ראש ועד רבני יש"ע. נכנסים רבנים א' ו-ב', המשוחקים על ידי אבי ומנדל.
 אליהו, המשחק את רב ג' הוא ראש הועד, מסתכל בהם.

רב ג': יש הסכם? (שתיקה) יש, או אין? (מבין) הוא נתן להם?! נתן להם הכל? (שתיקה) הכל?!
 שולמית: הכל.

הרבנים קורעים קריעה בחולצותיהם.

רב ג': הוי ארץ ישראל. הוי אימא. הוי חברון ובית לחם, שדייך המתוקים.
 רב א': מה עושים, רבי?

רב ג': (בבכי) הוי ירושלים, ירושלים. המילה הראשונה שהגו שפתיי.
 הוי, אלמנה. אין לך מנחם. כולנו מוכנים להקריב את חיינו למענך.
 שולמית: אני שומעת את ירושלים בוכה כל הזמן.

רב א': מתפללים?
 רב ג': (ממשיך) הוי, בית המקדש. בית המקדש. איפה נעבוד אותך אבינו שבשמיים? הוי אבא'לה. בניך בועטים בך.

רב ב': צמים?
 רב ג': (ממשיך) יתומים אנחנו. נפלה עטרת ראשנו. הקדוש ברוך מסתיר פניו. השכינה בוכה. משיח שותק.
 שולמית: הוא לא שותק. גם הוא בוכה.

רב ב': קורעים קריעה?
 רב ג': (בודק בספר) כתוב שעושים הכל. (בודק בעוד ספר) גם כאן כתוב. (בודק בעוד ספר) גם כאן.

רב א': הכל במשמעות הכל?
 רב ג': (אל השמיים) ריבונו של עולם, הכל במשמעות הכל?

שולמית: (לרב ג') זה מה שהוא אמר!
 רב ג': שמעתי. (סוגר את הספר) הכל. הכל. הכל. הכל.
 הכל!!!

בשיא האקסטזה של רב ג', שולף יגאל אקדח תיאטרון ומכוון לבינדר.

יגאל: הכל! ("יורה" שלוש יריות) ברוך אתה ה' אלוהינו, הנוקם נקמתנו!
 בינדר: אהה... (מגן על ראשו בזרועותיו)
 נתן: (בבהלה) יש לי צלצולים באוזניים, לולה.
 לולה: (ליגאל) שב בשקט עד שיגיע תורך. (לבינדר) הירגע, בינדר. הוא התבלבל.
 בינדר: בדקתם את כל האנשים בכניסה? גם את התיקים שלהם?
 לולה: כן. (לאבי) תביא לו מים.
 בינדר: הדלתות נעולות? השומרים בחוץ?
 לולה: כן. (מנגבת את אפו)
 בינדר: הם מנסים להרוג אותי. פעם לדרוס. פעם להרעיל. פעם להפיל מהחלון.
 לולה: בלעדיך לא נוכל להמשיך, בינדר.
 בינדר: הם יעשו הכל כדי שלא אזכיר להם מהי מלחמה. (לקהל) מלחמה היא עקיצה בכתף. לוהטת. בחושך. כמו עקיצת צרעה. מה זה? מה זאת העקיצה הזאת? ירו בי. מי מעז? אתה צועק, ואף אחד לא עונה. אתה לבד בעולם. והנה עוד עקיצה. בלחי. אלוהים, איזה רעש נורא. ואין לאן לברוח. והנה ברק ורעם. ואתה מתכסה אבק ועשן. והגרון שלך נחנק. אתה משתעל. רוצה לקום ולא מצליח. מנסה שוב ונופל. ועוד ברק ועוד רעם. ולפתע אתה מרגיש כאב עמום. כאב מתגבר. אתה מפנה מבט. קשה לראות בחשכה. משהו מוטל לידך. משהו מוזר. פתאום אתה מבין. (טופח בידו על רגלו התחתית) זו הרגל. הרגל שלך שנקטעה מגופך. היא עדיין נעולה בנעל שלך... (גרוננו נחנק)
 נתן: (לטליה) שירי, טליה. שירי את השיר שלך.
 טליה: (מחפשת את אימה בקהל) איפה אימא שלי?
 נתן: שם.

התזמורת מנגנת וטליה שרה.

לו אמרתי שהתחתית כבר לווהט	לו אמרתי שהתחתית כבר לווהט
אזלה	
היית פוקד "חדל!"	היית פוקד "המתן!"
לו אמרתי שהטנק פרס זחל	לו אמרתי שהקשר נותק
היית פוקד "עצור!"	היית פוקד "נצור!"
אבל אני אומרת שהלב רועד	אני אומרת שהעור נשחק
אני אומרת שהדם קפא	אני אומרת שהבשר

הותש

אני אומרת שהנשימה נעתקה אני אומרת שהעצמות נכתשו
ואתה פוקד "אש! אש! אש!!!" ואתה פוקד "אש! אש! אש!!!"

אני אומרת שהבינה הסתתרה
אני אומרת שהתכלית תמה
אני מתחננת "תן לחיות"
ואתה פוקד "אש! אש! אש!!!"

בינדר: (לקהל) לפעמים אני יוצא מכאן. לוקחים אותי לראות את הארץ. אני מטייל
ברחובות. מסתכל בעוברים ושבים. לא רואה שום כאב על פניהם. אלה
ממהרים. אלה עובדים. אלה מבלים. אוהבים. רבים. אבל אני יודע. זה, אחיו
נהרג. זה, אביו. זה, בנו התפוצץ. זה מסתיר צלקת לאורך הבטן. זה, טומן יד
שרופה בכיסו. זה, לא ישן מאז נחתה לידו פצצה וקרעה חמישה לגזרים. (רומז
על שולמית) היא, בעלה ושני ילדיה נרצחו. כאב הוא סימן לסכנה. אם נכסה
עליו, לא נראה את הסכנה מתקרבת.

לולה מחזירה את ההצגה למסלולה. היא נוטלת אפוד מגן ומציעה אותו לבינדר.

בינדר: אני לא אלבש אפוד.
לולה: לא שמעת? הרבנים ציוו לעשות הכל.
בינדר: הרבנים האלה רק מדברים.
לולה: אבל הרוצח שומע אותם.
בינדר: האפוד לא ירתיע רוצח. הוא רק יגרום נזק.
לולה: איזה נזק?
בינדר: אנשים מסתכלים בי. הם יחשבו שאני מפחד.
לולה: לולא היה כך פחד, לא היית דואג כל כך להסתיר אותו.
בינדר: ממך לא הייתי מסתיר שום דבר.
לולה: אם אתה חושש להיראות פחדן, אמור שאני כפיתי אותו עליך.
בינדר: ואז יאמרו שאני נשלט על ידי פחדיה של אשתי.
לולה: הם הכריזו עליך מלחמה. לא שמעת?
בינדר: מי ילחם בי? הרבנים? הם בשר מבשרנו. התלמידים שלהם הם
טובי בנינו. אנחנו שלחנו אותם. אנחנו בנינו להם. סללנו, שתלנו,

חֲשַׁמְלָנוּ. שפכנו את דמנו למענם. כשאני מביא בשורה המבטיחה
את קיומם, הם ינסו לפגוע בי?
לולה: אתה מתעקש ללכת אל מותך בעיניים עיוורות?
בינדר: בעיניים עיוורות?! בעיניים האלה אני רואה עוד אלף שנה. עולם
חדש. בלי קנאות. בלי לאומנות. בלי דתות. בלי גבולות. בלי שנאה.
בלי צבא. בלי מלחמות. כשאני רואה את כל אלה אני צריך אפוד?

צוחק. בינתיים ניסה יודה לפלרטט עם טליה. עכשיו פקעה סבלנותה.

טליה: אם תיגע בי עוד פעם, אני חותכת לך את הזין.
שולמית: (לטליה) הוא לא נגע בך. למה את סתם מדברת?
יודה: תגידי תודה שמישהו בכלל מתקרב אלייך.

טליה מתיישבת בפינת הבמה. בינדר מסמן לתזמורת לנגן. מוסיקה.

3. אליהו המשחק רב מתנחל עומד ליד דוכן עליו גמרא. יגאל פונה לקהל.

יגאל: (לקהל) לפני שאני מתחיל אני רוצה להגיד לכם שאסון נורא עומד להתרחש.
מאות אלפים ימותו. בכל הנחלים יזרום דם. הים ייצבע באדום.
בינדר: לא עכשיו.
יגאל: אני לא אגלה לכם מאיפה אני יודע, אבל אני יודע. כל יום אני כותב לראש
הממשלה, אבל המטומטם לא עונה. לא אכפת לו שכל כך הרבה ימותו.
בינדר: בסדר גמור. הם הבינו. תתחיל.
יגאל: ואם אנחנו יודעים ולא עושים שום דבר, אז אלוהים כועס עוד יותר. כי הוא
רוצה שנציל את עצמנו. ולאף אחד מכם אין אפילו מושג מה אלוהים עושה
בחרון אפו.
בינדר: ביקשתי שתתחיל.
יגאל: אלוהים כבר איבד את הסבלנות שלו. כל אחד שנהרג כאן היום הוא אות
אזהרה. וכשאני חושב מה יקרה מחר, הלב שלי דופק כמו הליקופטר.
בינדר: (בכעס) אתה רוצה לחזור למחלקה הסגורה?
יגאל: כמו ההליקופטר שחילץ אותי מהאש. ואין לי אוויר. ואני מזיע. ואנחנו
ממשיכים ליפול לתהום. ואני לא בטוח שאני יכול להציל אתכם, אבל אני כבר
לא יכול להסתתר מהאלוהים, שמכריח אותי לדבר.
בינדר: (בצרח) תפסיק כבר!

יגאל מתעשת, ופונה אל הרב.

יגאל: כבוד הרב.

רב: (בלי להפסיק מתלמודו) זה אתה?

- יגאל: כן, כבודו.
- רב: אתה שביקשת פגישה דחופה?
- יגאל: כן, רבי.
- רב: **(סוגר את הספר)** ברוך הבא. **(מנשק אותו)** תגיד לי, במטותא. אין לך רב?
- יגאל: יש לי. אבל בזמן האחרון הוא לא משיב לשאלות דחופות.
- רב: ומניין לך שאני אשיב?
- יגאל: אומרים שאתה בקי גדול בדיני מלחמה.
- רב: ככה אומרים?
- יגאל: אז מה התשובה?
- רב: לאיזו שאלה?
- יגאל: בעניין אפיקורוס. אומר הרמב"ם שמצווה להורגם. אם יש כוח להורגם בְּסִיף בפרהסיה, הורג – ואם לא, בא עליהם בעלילות, עד שִׁסְבֵּב הריגתם.
- רב: זאת התשובה.
- יגאל: אבל מנין לי שהאיש הזה הוא אפיקורוס?
- רב: הוא אפיקורוס משום שהוא כופר בתורה.
- יגאל: ומנין לי שהוא כופר בתורה?
- רב: אם הוא כופר בריבונו של עולם, על אחת כמה וכמה הוא כופר בתורה, שנתן לנו ריבונו של עולם.
- יגאל: כן. אבל מניין לי שהוא כופר בריבונו של עולם?
- רב: אם מפקיר הוא את ארצו הקדושה של ריבונו של עולם, שניתנה לנו על פי תורתו של ריבונו של עולם, אין זאת אלא שהוא כופר בריבונו של עולם.
- יגאל: למרות שהוא יהודי?
- רב: הוא יהודי, אבל מזרע בהמה.
- שולמית: רק אנחנו המאמינים נולדנו מזרעו של אדם. **(צוחקת)**
- יגאל: **(מנשק את ידו)** תודה רבה, כבודו. **(פונה לצאת)**
- רב: תודה על מה? חכה. לאן אתה הולך? לא אמרתי שום דבר. ואם

ישאלו מה אמרתי, או לא אמרתי, אתה אומר שלא אמרתי מה שאמרתי, כי אם תאמר שאמרתי מה שאמרתי, או לא אמרתי, יפסקו חכמים שמוסר אתה, ומצווה גדולה היא להרוג גם אותך.

יגאל צוחק ויוצא. אליהו פונה שוב ל"שר הביטחון" בקהל.

- אליהו: אדוני, שר הביטחון. עכשיו תוכל סוף-סוף לשמוע מה שחכייתי כל כך הרבה זמן לומר לך.
- בינדר: איפה אתה רואה את שר הביטחון, אליהו?
- אליהו: **(בשלו)** אתה בטח שואל את עצמך, כבוד השר, מה עושה תלמיד חכם כמוני במקום כזה.
- בינדר: יצאת מדעתך? מי אמר לך ששר הביטחון כאן?
- אליהו: אתה לא רואה שאני מדבר אליו? **(ל"שר")** אני אחד העורבים השחורים נושאי שקיות הניילון שעטים על הגוויות המרוסקות שלכם בשדות הקטל. אני אחד מאלה שמלקטים בין רגבי העפר עיניים שפוכות, אצבעות קטועות, לשונות כרותות, אשכים מעוכים. אני אחד מאלה שמנסים לחבר ראש לצווארון, שוק לירכה, ויד לזרועה. אני בורא את המתים שלכם, כדי שיהיו לכם עצמות לבכות עליהן.
- בינדר: אין פה שום שר, אליהו!
- אליהו: אני מספר לך את זה, כבוד השר, כדי שתדע שאני לא רך לב כמו האנשים שנמצאים כאן, ואני מבקש שלא תטה להם אוזן, אדוני, כשהם מנסים להרתיע אותך מן המלחמה. אני יכול להראות לך בכל כתבי הנביאים כי אל לנו לחשוש. הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו יעמוד לימיננו בכל מלחמה, ואנחנו ננצח בה, ככתוב בזכריה פרק י"ג פסוק ח'...
- בינדר: **(מאבד את קור רוחו)** שר הביטחון איננו. יש מלחמה בחוץ. הוא עסוק.
- אליהו: **(מצביע על הצופה שחשב שהוא השר)** זה לא השר?!
- בינדר: לא!
- אליהו: **(לצופה)** אדוני הנכבד, אני מבקש שתגיד לי את האמת.
- בינדר: הוא לא השר! **(מתיישב בייאוש על אחת המיטות)**
- נתן: יש לי עוד צלצולים באוזניים, לולה.
- לולה: בבקשה, אליהו.
- אליהו: **(בשלו)** כי אני אומר לך את האמת. אנחנו ננצח במלחמה הזאת. אנחנו נכה אותם מכה גדולה ועצומה. נאבד ונשמיד ונכחיד את כולם.
- לולה: כדאי שתפסיק לפני שיהיה מאוחר. **(מסמנת לבוריס)**
- אליהו: **(בהיסטריה)** ואחרי המלחמה הזאת ימותו אנשים ונשים זקנים וטף שלמים במיטותיהם. וכל שיהיה עלי לעשות הוא לרחוץ את הגופות ולטהר אותן, ולעטוף אותן בתכריכים, ולחפור להן קבר, ולטמון אותן באדמה, ולהתפלל לעילוי נשמתן. ריבונו של עולם, אחרי המלחמה הזאת יבוא המשיח, והמתים יקומו לתחייה, בלי פצע ובלי חבורה, בלי שרטת ובלי כוויה, וכל אֶבְרִיָּהֶם עימם. ריבונו של עולם...
- בוריס: לא צריך לצעוק, חבר אליהו. הוא למעלה שומע. **(מוציא אותו)**

4. בינדר פונה לקהל.

בינדר: צר לנו על ההפרעה. אחדים בינינו סבלו כל כך הרבה, עד שהתשוקה לגאולה העבירה אותם על דעתם. **(מכריז)** לשכת מועצת גדולי התורה.

מוסיקה. בינדר נכנס אל לשכת ראש מועצת גדולי התורה. מנדל ואבי משחקים את עוזרי הרב. הם מניחים כפה על ראשו של בינדר ובודקים את בגדיו.

עוזר א': ברוך בואך, אדוני ראש הממשלה.

עוזר ב': כשאתה בא אל הרב, אדוני, עליך לחבוש כפלה. **(נותן לו)**

עוזר א': ואל תשכח להחזיר אותה כשאתה יוצא מאצלו.

עוזר ב': אדוני בטוח שהז'קט שלו כשר?

בינדר: כשר?!

עוזר ב': שאין בו חלילה שעטנז. **(מסביר)** כלאיים, צמר ופשתן. איפה קנית אותו?

בינדר: אשתי קנתה.

עוזר ב': כאן, בעיר הקודש?

בינדר: כן.

עוזר ב': נו, שיהיה. היום כבר אין כאן חנות בגדים שלא עוברת בדיקות.

עוזר א': ובעניין אשתך. כדאי שתיטול ידיים. אולי היא לא טבלה החודש במקווה.

בינדר נוטל ידיים. לפתע פונה שולמית אל "המנהל" שבקהל.

שולמית: למה אין פה מקווה, דוקטור? מאז שאני כאן אני מתחננת אליכם. אתה רוצה שאני אשרוף את עצמי? השם יתברך רוצה אותי טהורה.

לולה מושיבה אותה על אחת המיטות.

עוזר ב': אתה במקרה, לא עלינו, קומוניסט?

בינדר: לא.

עוזר ב': מזלך. אם היית קומוניסט הוא לא היה מדבר איתך.

עוזר א': אני מקווה שאתה לא במקרה חלילה סוציאליסט?

בינדר: לא.

עוזר א': יפה מאד. גם איתם הוא לא מדבר. ואל תשכח להחזיר את הכפל"ה לפני שאתה יוצא.

בינדר נוגע במקרה במזוודתו של אבי. זה נוזף בו בכעס.

אבי: אל תיגע!
בינדר: סליחה.

נכנס הרב, אותו משחק יוֹדָה, שהדביק לעצמו זקן ופאות. בידו דף מן המחזה.

הרב: שולם עליכם, רַב יצחק. (לקהל) אני מחליף את החבר אליהו שכוס ייסוריו עלתה על גדותיה, כפי שראיתם, מרוב החשמל שתוקעים לו כאן.

בינדר: שלום, כבוד הרב.

הרב: **(מן הדף)** נו, רואה אני שאינך מבזבז רגע וכבר מעלה את ה"שולם" על ראש שמחתנו. עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל.

בינדר: אמן. אני שמח לשמוע שגם כבוד הרב חפץ בשלום.

הרב: "שולם"? אנחנו חיים תמיד ב"שולם".

בינדר: כן. בהחלט. אבל גם המדינה זקוקה לשלום.

הרב: נו, לא בדיוק, רַב יצחק. אוכלי החזיר והשפנים הם שזקוקים ל"שולם".

בינדר: גם הדם שלכם נשפך מדי פעם במלחמה הזאת, אדוני. אם אפשר למנוע שפיכות דמים, לא כדאי למנוע אותה?

הרב: נו, ודאי. אבל איך אפשר למנוע שפיכות דמים? בתפלה אל השם יתברך.

בינדר: בוודאי, כבוד הרב, אבל גם במעשה. הבאתי הסכם טוב. **(מראה לו)** אם תתמכו בו, ניצל מחורבן.

אליהו, שהתאושש מאחורי הקלעים ושמע את יודה אומר את הטקסטים שלו, ממהר, נכנס אל הבמה ופונה אל בינדר בתפקיד הרב.

רב: אתה בא אלינו כדי שנציל אתכם מחורבן? הרי מאה שנה הזהרנו אתכם שחטא גמור הוא להקים את המדינה הארורה הזאת. הזהרנו, ולא שמעתם. ששה מיליון יהודים נספו בגלל שדחקתם את הקץ.

ולכן עונשכם ממשמש ובא. לא לחינם קיבץ הקדוש ברוך הוא עוד שישה מיליון יהודים בארץ הקדושה. לא כדי להצילכם, חלילה. לא כדי לגאול אתכם. המלחמות האלה, שהוא גוזר עליכם, נועדו לפקוד עליכם את חטאיכם ולהשמידכם. את כולכם. גברים, זקנים, נשים וטף. כולכם תמותו.

בינדר: הוא שלח שישה מיליון למותם, ועכשיו הוא רוצה להמית עוד שישה מיליון?! למה?

רב: כי התערבתם בתוכניותיו, רב יצחק.

בינדר: מה כל כך חשוב בתוכניות שלו, שראוי להרוג מיליונים למענן? הגברים, הנשים, הזקנים והטף הפריעו לו לגאול את העולם?

רב: האדם יצור קטן ועלוב, רב יצחק, ואינו יכול לפרש את תוכניותיו של האל.

בינדר: אם האדם אינו יכול לפרש את תוכניותיו של האל, מנין לך שכוונותיו טובות? האם כבודו יכול להביא לי הוכחה אחת לכוונותיו הטובות של האל? אולי הן רעות? אולי אפילו מפלצתיות?

רב: מפלצתיות? החוצה!

בינדר: אולי האל הזה אינו אלא רוצח אכזר צמא לדם אדם? לזה דווקא יש הרבה הוכחות.

רב: אמרתי החוצה!

בינדר: ואם האל הזה, כבוד הרב, הוא רוצח צמא דם, למה לעבוד אותו? למה למלא את רצונו? אם אנחנו רוצים לחיות, אולי צריך להרוג אותו?

עוזר ב' סותם את פיו של בינדר בידו.

רב: התורה. איפה התורה? הבו לי תורה! (עוזר א' נותן לו ספר תנ"ך. הוא מעלעל בו) דברים פרק כ"ח. (מוצא) הנה: יְתִנֶּךָ ה' נִיגַף לִפְנֵי אוֹיְבֶיךָ. וְהִיִּיתָ נִבְלָתְךָ לְמַאֲכָל לְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. יִכָּהֵה ה' בְּשִׁיגְעוֹן וּבַעֲיוּרוֹן. וּדְבָקוּ בְךָ כָּל חוֹלֵי

וכל מחלה. ואכלת פרי בטנך, בשר בניך ובנותיך. יָשִׁישׁ ה' להאביד אתכם ולהשמיד אתכם. אמן! אמן ואמן!

עוזר ב' דוחף את בינדר החוצה.

עוזר א': **(אחרי בינדר) הכפלה. הכפלה.**

בינדר משליך את הכיפה על הרצפה. עוזר א' מרים אותה ומנשק אותה.

רב: **(לעוזריו)** יום יבוא, בעזרת השם יתברך, והמדינה הזאת תחרב, ובמקום מדינה של יהודים תקום כאן מדינה של גויים. ערבים, טורקים, אנגלים. והם יחוקקו להם חוקים, ויעשו להם צבא, וילחמו מלחמות, ויעשו שלומות. ויחללו שבת. וימכרו טרפה. וינאפו. מה לנו ולהם? אנחנו נקים לנו קהילות משלנו, נבנה ישיבות ובתי כנסת, ומקוואות. ובתי דין, ונעבוד את השם יתברך, איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, עד קץ כל הדורות.

עוזרים: **אמן.**

טליה, שישבה זמן רב בפינת הבמה שקועה בעצמה, קמה ופונה לקהל.

טליה: עכשיו אני יודעת איך אני רוצה למות. אני לא מבקשת מוות קל. בדרך כלל מתים כאן ברעש. בצרחות. בייסורים. אבל ייסורי המוות הם החלק הקל. החלק הקשה הוא הפחד. גם כשהמוות בא בהפתעה, באש או ברעם, מספיקים תמיד לראות אותו, ואז תוקף אותך הפחד הנורא הזה, והנשמה שלך מתאדה באוויר. אני רוצה למות בלי פחד. רוצה ללכת לתחנת הרכבת ולשכב על הפסים. לנשום עמוק. לשמוע את ההודעה ברמקול שהרכבת עומדת לצאת בעוד דקה...
נתן: **(בצעקה)** שמישהו כבר יסתום לה את הפה.

לולה מחבקת את טליה. אבי פונה לצאת.

יודה: לאן אתה חושב שאתה הולך?
אבי: אני תכף חוזר.
יודה: אתה לא הולך לשום מקום.
לולה: יודה!
מנדל: שקט. שיהיה כאן שקט.

יודה אווזו בצווארו של אבי. בוריס קם ואוזו באלה.

אבי: רציתי לשמוע את השמות של ההרוגים. אולי אחי לא בא הנה היום, בגלל

ש אחד מהם הוא מהמשפחה שלנו...
 יוֹדָה: **(קוטע אותו)** אחיך לא בא הנה ולא יבוא הנה, ואתה יודע בדיוק למה.
 מנדל: אני סגן אלוף. כשאני אומר שקט, אז יהיה שקט!
 בוריס: חבר יוֹדָה, אתה רוצה שאני אסגור את החשמל?

יודה מרפה מאבי. בינדר מסמן לתזמורת לנגן.

5. התזמורת מנגנת. שולמית מטאטאת את הבמה. הלוויה של חייל. יגאל שוכב על אלונקה כאילו הוא החייל המת.

טליה: **(בשירה)** ראש הממשלה הגיע להלוויה, לחזק רוחם של בני משפחה, אשר בנם נפל במלחמה, אך אין בפיו נחמה.
 אליהו: הצור תמים פעלו, כי כל דרכיו משפט. אל אמונה ואין עוול, צדיק וישר הוא. **(ממלמל רגע ואז בקול רם)** ה' נתן וה' לקח, יהי שם אדוני מבורך.
 בינדר: לא אדוני לקח אותו. אדם לקח. חייל שירה בו.
 אליהו: ששש... **(ממשיך)** יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותיה. **(ממלמל רגע ואז בקול רם)** עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.
 בינדר: הוא יעשה אותו? הוא!? רק אנחנו יכולים.
 אליהו: ששש... **(ממשיך)** המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
 בינדר: הוא לא ינחם. כולנו נתאבל עד אחרון ימינו, אלא אם נעצור את המלחמות הארורות האלה.
 יוֹדָה: תסלח לי, אדוני ראש הממשלה, אתה מציע שנעשה שלום!? למה!?
 מנדל: מה נרויח ממנו?
 שולמית: במה הוא בכלל יועיל לנו?
 אבי: למה כדאי לנו לוותר על משהו למענו?
 אליהו: אל מלא רחמים, שוכן במרומים. המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה.
 יוֹדָה: אם היית מציע לנו לעשות שלום עם האמריקאים או עם האנגלים - אפילו עם הגרמנים - היינו מבינים. אבל עם הערבים!?

- אבי: עם כפריים עניים ופרימיטיביים?!
- מנדל: היית אצלם פעם? ראית את הזוהמה? את הביוב ברחובות? את הילדים האנאלפביתים שלהם מתרוצצים בסמטאות?
- אליהו: ששש... במעלות קדושים וטהורים, כזוהר הרקיע מזהירים. הסתירהו בסתר כנפִיך לעולמים.
- שולמית: הערבים הם חסרי תרבות. לא מתרחצים. מסריחים. **(צוחקת)**
- מנדל: הם מזיינים גמלים. כבשים. רצח אצלם הוא עניין של מה בכך. פשוט שוחטים. בסכין, בגרזן. במה שבא ליד.
- אליהו: ששש... וצרור נשמתו בצרור החיים. אדוניי הוא נחלתו, וינוח בשלום על משכבו. **(מכריז)** תודה רבה. ההלוויה הבאה בעוד שעה.
- מנדל: תגיד לנו. בלי צביעות. אתה באמת אוהב ערבים?!
- אבי: מי שאוהב חומס צריך לאהוב את הטבח?
- מנדל: מי שאוהב לִבְנָה, צריך לאהוב את העז?
- יוֹדָה: עם יד על הלב, אתה רואה כאן יהודי אחד שאוהב ערבים?
- שולמית: אתה רואה ערבי אחד שאוהב יהודים?
- בינדר: אתם מחפשים אהבה? (צוחק) יש כאן בשפע. כמו נפט. כמו גז. כמו מים בים התיכון. הטבח אוהב את מי שאוהב חומס, וגם העז אוהבת את מי שאוהב לִבְנָה. אבל בינתיים, האהבה הזאת מסתתרת מתחת לאדמה. לא פּוֹעָה. לא גּוֹעָה. לא מצייצת. כי בשביל אהבה צריך לאהוב. אין אלוהים בשמים שנותן אהבה בחינם. תאהבו, תקבלו.

יגאל מזדקף בתוך האלונקה.

- יגאל: יש אלוהים בשמים. אתה לא תגיד שאין. **("יורה" בבינדר שלוש פעמים)**
- בינדר: אההה!!
- נתן: קחו ממנו את האקדח הזה!
- לולה: לא קרה שום דבר, בינדר. אתה מכיר אותו. כשהוא שומע שלום, הוא שולף.
- בינדר: בדקתם את האנשים בכניסה? גם את התיקים שלהם?
- יוֹדָה: הוא לא יירה יותר. אני אשמור עליו.
- לולה: **(ליגאל)** תן לי את האקדח לפני שאני אבקש מבוריס לקשור אותך.
- יגאל: אני מפחד מבוריס? ראית אותי פעם מפחד ממישהו? **(לקהל)** כשהתפוצצה

מכוננית תופת לידי, והחברים שלי נקרעו לחתיכות, הקדוש ברוך הוא בעצמו שלח יד והוציא אותי מתוך האש.
 לולה: אחר כך תשב על המיטה שלך ותבכה.
 יגאל: את מרחמת עלי? ! את, שמסתובבת כאן כל הזמן ומבקשת רחמים? (מחקה אותה) "הבנים שלי. הבנים הגיבורים שלי. שניהם נפלו במלחמה."

יוֹדָה חוסם את פיו. לולה נפגעה עד עמקי נשמתה. פונה לקהל.

לולה: כן. אני מדברת על הבנים שלי כל הזמן. על שניהם. אתם מדברים על המתים רק בימי זיכרון. אם אתם רוצים לחיות, דברו עליהם לפני המלחמות. (שתיקה) אני אישה פשוטה, אבל מבינה בכאב. מאז אותה מלחמה ארוכה אני כל הזמן שואלת כמה אנחנו צריכים לכאוב כדי לחיות כאן. (שתיקה) אחרי ההלוויות באו מאות לנחם. גם ראש הממשלה. היא לחצה את ידינו והתיישבה בכורסא. שתקנו. כבר לא היה כוח לבכות. השכנים הגישו לה תה. היא הדליקה סיגריה, ואמרה שהבנים הצילו אותנו מחורבן. מדבר סיני הוא הערובה לקיומנו. האמנו לה. איך יכולנו להתווכח?
 בינדר: (לתזמורת) מוסיקה.

6. טליה מוליכה את נתן העיוור, המשחק את ראש השב"כ, ופונה לבינדר בשירה.

טליה: אדוני ראש הממשלה. ראש השב"כ בא לפגישה בהולה. חיך בסכנה גדולה.

היא מתחילה במופע סטריפטז. יודה עוקב אחריה בהנאה.

ר. שב"כ: חבורת מתנחלים החליטה להתנקש בחיך, אדוני.
 בינדר: אני בטוח ששירותי הביטחון ידעו להגן עלי. תודה רבה.
 ר. שב"כ: המתנחלים האלה צברו ידע רב בחיסול ערבים, אדוני. הם לא יהססו להשתמש בו נגדך.
 בינדר: תודה רבה. אתה ראש השב"כ. אתה צריך להגן עלי, לא להפחיד אותי. (רומז לטליה להוליך אותו החוצה)
 ר. שב"כ: רק רגע, אדוני. לך יש עיניים לראות. הסתכל!

**מגשש והופך את אחת המיטות. מתגלה אבי המשחק מתנחל א'.
 אבי "דורך" מטאטא ומכוון אותו לבינדר.**

מתנחל א': אני רועה צאן ביהודה. כבשותיי הצנועות מלחכות עשב בהרים.

אשתי גִבְנִית. גבינה שוויצרית. ליד הבית שתי בריכת שחייה קטנות. אחת לִבְנִים ואחת לִבְנוֹת. בכל לילה מתגנבים הערבים לגנוב לנו מים. אם הם צמאים, שיחפרו בורות. הבורות יבשו, שיקנו מים במקורות. בתל אביב יכולים ילדים לשחות ואצלנו לא? אנחנו אזרחים סוג ב'? הערב, אשתי ואני נחזור הביתה, מחתונה. בעיקול הדרך יארבו לנו גנבי המים, ויפתחו לעברנו באש. היא תיפגע בראשה. צרור נוסף ינפץ את השמשה. ההגה יישמט מהידיים שלי.

אבנר: דִּי, דִּי.

יודה: ומי נתן להם רובים? מי? (מצביע על בינדר)

ה. שב"כ הופך עוד מיטה. תחתיה מתגלה מנדל, המשחק מתנחל ב', גם הוא "דורך" מטאטא ומכוון אותו אל בינדר.

מתנחל ב': אני תושב השומרון. לא משיחי. לא קיצוני. רואה חשבון שומר חוק ומסורת. בית קטן עם גג רעפים ודוד שמש. כל יום נוסע לירושלים למשרד רואי חשבון כהן את לוי בע"מ. פה ושם ילדים זורקים עלי אבנים. אני מבין. זה החינוך שהם מקבלים בבית. אבל למה אני צריך לעבור דרך הכפרים שלהם? לא מגיע לי כביש בטוח? דו מסלולי? עם מנהרות בהרים? שהם ייסעו בכבישים שלהם. עם העגלות והחמורים שלהם. עם האוטובוסים שלהם. למה אני צריך להיתקע אחריהם בעליות? אני אזרח סוג ב'? היום בדרכי מירושלים תחלוף על פני מכונית. שלושה רְעוּלִים ישלפו רובים. אני אראה את הרשף בוקע מן הקנים.

אבנר: דִּי, דִּי.

יודה: ומי נתן להם רובים? מי? (מצביע על בינדר)

ה. שב"כ הופך עוד מיטה, תחתיה מתגלית שולמית, המשחקת מתנחלת, גם בידה מטאטא, אותו היא מכוונת אל בינדר.

מתנחלת: עכשיו לילה. אני מחכה לבעלי שיחזור משיבת "קבר יוסף". עברנו לכאן כדי לחיות באמונה, בטהרה ובקדושה. כי אנחנו יהודים.

ויהודי הוא חלק אלוה ממעל. הוא לא סתם עולם מלא. הוא כל העולם. לא רק כל העולם, אלא כל העולמות. נשמתו קדושה. מי שחרר את העולם מן האלילות? מי לימד את העולם אורחות צדק ומוסר? אנחנו. לא הגויים. לכן יש הבדל בין נשמותינו לנשמותיהם, ולכן אין הבדל בין נשמותיהם לנשמות הבהמות. כך אומרת התורה. כך מלמד בעלי. עוד מעט הוא ישוב, נגיד יחדיו "שמע" על המיטה, ונלך לישון. בחצות הם יפרצו לבית. יירו בבעלי ובילדים הישנים. הילדים אפילו לא ירגישו שהם מתים.

יודה: ומי נתן להם רובים? מי? (מצביע על בינדר)

אבנר פונה אל יודה בבכי.

אבנר: עשה לי טובה. תוציא אותי מכאן. בבקשה. אני לא יכול יותר לשמוע את הדיבורים האלה.
 יודה: כבר שמעת אותם.
 אבנר: **(ממשיך)** קח אותי לחדר. אני רוצה תרופה. בבקשה. אני אנקה את החדר שלך.
 יודה: אני אתן לך סיגריות. **(מתייפח)**
 תשתוק כבר! **(מניח עליו את גלימת היועץ המשפט לממשלה)**
 בינדר: **(לטליה המשתעשעת בסטריפטז)** גם את! התלבשי כבר! רק את הסתימות בשיניים הטוחנות עוד לא הראית להם. **(טליה נעלבה ופונה לצאת)** חכי. אל תלכי. הראי להם הכל.

היא פונה לקהל וחושפת צלקת עמוקה לאורך בטנה. היא נוטלת את ידו של נתן העיוור, ומעבירה אותה על הצלקת.

טליה: **(לאימה בקהל)** עכשיו זה רק צלקת, אימא. זה לא כואב. העור קצת מחוספס. קצת קשה. את יכולה לגעת. לא תצטרכי להגיד שאת לא יכולה לשאת את הכאב שלי. **(צוחקת)**
 בינדר: עכשיו את צריכה לשיר.
 טליה: **(מובילה את אבנר למרכז הבמה, ופונה לקהל בשירה)** הנה היועץ המשפטי לממשלה. נקשיב לדבריו בתפילה, שתהיה לו תשובה לשאלה, איך להציל את ראש הממשלה.
 בינדר: אדוני היועץ המשפטי. מה דינם של האנשים האלה? איך נעצור אותם? **(אבנר מתקשה להשיב)** אני מחכה לתשובה.

היועה"מ: **(מזקלם בקושי)** המערכת המשפטית היא כלי בידי המשטר, לא בידי

ראש הממשלה.

בינדר: האנשים האלה לא מסכנים רק אותי. הם מסכנים גם את המשטר.

היועה"מ: המערכת המשפטית זקוקה לראיות.

בינדר: לא די במה שראית?

היועה"מ: ראייה היא... (פורץ בבכי)

טליה: (מזכירה לו) היא עובדה מוכחת.

בינדר: אי אפשר לעצור אותם על פי חוקי החירום?

היועה"מ: השימוש בחוקי החירום מנוגד ל...
טליה: (מזכירה לו) לחוקי היסוד.

בינדר: חוקי היסוד מגנים על הרוצח יותר מאשר עלי?!

אבנר ממשיך לבכות. טליה פונה לקהל בשירה.

טליה: זה היה היועץ המשפטי לממשלה. הקשבנו לדבריו בתפילה, אך לא

הייתה לו תשובה לשאלה, איך להציל את ראש הממשלה.

(מוציאה אותו)

בינדר: **(לנתן המשחק את ראש השב"כ)** מה אתה מציע לעשות?

ר. שב"כ: לשתול סוכנים בהתנחלויות, בישיבות ובבתי הכנסת.

בינדר: בבתי הכנסת?!

ר. שב"כ: הדמוקרטיה לא יכולה לרחם על מי שמבקש להרוס אותה.

בינדר: הדמוקרטיה נבחנת דווקא כשאדם מביע דעה חריגה. לפעמים

דווקא בדעה חריגה מסתתרת האמת.

ר. שב"כ: **(לקהל)** אל תאשימו אותי. הזהרתי. וגם שתלתי סוכנים

בהתנחלויות. לא בישיבות, אבל בגני הילדים. לא בבתי הכנסת,

אבל בבתי הקברות. גם בלניות בכמה במקוואות. הכל באישור

הפרקליטות. רציתם דמוקרטיה? קיבלתם! (עושה בידו "תנועה

מגונה")

יודה איבד את סבלנותו, פונה למישהו בקהל.

יודה: מה אתה כל כך מרוצה? כי זה מצלצל יפה? כי נעים לשמוע את זה? כי זה

חכם? (חוטף כרית מעל אחת המיטות, מדליק לידה מצית) אם אני מדליק את הכרית, הכל מתחיל לבעור כאן.

נתן: מה קורה שם?

יודה: ברגע שתראו את האש, תרוצו אל הדלתות. תדחפו. תרמסו. תכו. בלי שום דמוקרטיה. אף אחד לא ייתן לאף אחד לחיות. לא לחברים שלו. לא לאישה ולילדים שלו.

נתן: (בדאגה) מה קורה שם עכשיו?

רגע של מתח. בוריס נוטל מטף כיבוי, מתקרב אל יודה. בינדר רומז לו לעצור.

בינדר: אתה יכול לשרוף אותנו, יודה. שרוף אותנו, ותוכיח שאיבדנו צלם אדם. שאנחנו הורגים כל מי שעומד בדרכנו.

יודה: הצורך להרוג הוא הצורך לחיות, בינדר. לא צריך להתנצל עליו. (לקהל) עוד מעט הוא יתנצל על אלה שהוא הרג. חמישים שנה הוא לא החמיץ הזדמנות לבכות עליהם.

בינדר: מה כל כך נורא בצלם האדם, יודה? (יודה שותק) למה אתה בז לו ככה? יודה: אני לא בז לו. אני מנסה להראות לך אותו. תסתכל. זה אני. אני צלם האדם.

משתתק. בינדר נוטל את המצית ונותן אותו לבוריס. בוריס מכה את יודה באלה.

נתן: אתם רואים כמה נחמד כאן? פעם בשבוע גם מביאים לנו בחורות. (צוחק) בינדר: גבירותי ורבותי. שירה של שולמית.

מוסיקה. שולמית, אבי ומנדל חובשים שביסים ומלווים אותה.

על קירות חדרי באולפנה	אני תלמידת אולפנה בשומרון
תלויות תמונות הרב קוק זצ"ל	לבנות ישראל חסודות וכשרות
אבל מתחת למיטתי טמונה	וכמו כל חברותי הצנועות
תמונת ברוך הגבר גולדשטיין	אהיה בתולה עד ליל הכלולות
אי, אי, אי. אי, אי, אי	אי, אי, אי. אי, אי, אי

מלטפת את לחיי הצדיק	לילה-לילה, אחרי התפילה
מנשקת את מצחו ועיניו	אני מסתרת מתחת לשמיכה
מסלסלת בזקנו ופאותיו	מקווה שאלוהים טרוד בחילונים
מעמיקה בתוכי את זכרו	ומוציאה את התמונה ממחבואה
אי, אי, אי. אי, אי, אי	אי, אי, אי. אי, אי, אי

אני מונה כל ערבי הנופל שדוד	בחצות הלילה מגיעה השעה,
והתשוקה גואה, גואה ההתרגשות	הנה באה לי הגאולה

הגבר פורץ למערת המכפלה ובשיא של טהרה וקדושה
שולף גליל ויורה בסערה. בכ"ט טבוחים אני גומרת.
אי, אי, אי. אי, אי, אי אי, אי, אי. אי, אי, אי

השלושה קדים לקהל. אבי ומנדל מסירים את השביסים.

בינדר: תודה רבה. תודה רבה.

אבי פונה לקהל.

אבי: גם אני הרגתי עשרים ותשעה אנשים. במחנה שבויים בלבנון. הם התפרעו.
הקיפו אותי. התחלתי לירות. הם נפלו. עשרים ושמונה לא קמו. למחרת,
הרס"ר נתן לי יום חופש. חזרתי הביתה. ושם הרגתי את העשרים ותשעה. את
אבא שלי. כשהתחילה המלחמה, התחבאתי בבית. כמה ימים אחר כך המשטרה
הצבאית באה לחפש אותי, והוא שלח אותם למרתף.

הוא משתתק. לולה אוחזת בזרועו.

7. מוסיקה. בינדר עולה על המיטה המשמשת לו במה. לולה לידו.

טליה: **(בשירה)** ראש הממשלה הגיע לכיכר, חרדה גדולה בליבו. הוא
ראה את ההמונים ממתינים לו. הוא ידע שחייהם תלויים רק בו.
בינדר: **(לקהל)** חברות וחברים. התכנסנו כאן הערב כדי לבחור בחיים או
במוות.
ינדה: **(קוטע אותו)** חכה רגע.
בינדר: מה אתה רוצה?
ינדה: אני מודה. העם איתך. אנחנו מיעוט קטן ומובס.
בינדר: מה אתה רוצה?
ינדה: לדבר בשם המיעוט. אתה עצמך אמרת שלעיתים תכופות האמת
מסתתרת דווקא בקולו של מיעוט קטן. **(בינדר מהסס)** אתה
רוצה שנרגיש שסותמים לנו את הפה?
בינדר: אתה יכול לדבר. אחרי.
ינדה: אחר־כך? לא, אדוני. הקהל הזה שלך. אני אחמם אותם בשבילך.
(לקהל) כשירים עליך בתעלות ואין לך איפה להסתתר, אתה מגלה את האמת
די מהר. היה להם שם חרא אחד עם להביוור. היה יורק אש עשרה מטר.

- בינדר: **(לינדה)** בבקשה, דבר. בקיצור.
- ינדה: **(לקהל)** תודה רבה לראש הממשלה על שהואיל בנדיבותו לתת לי את רשות הדיבור. אכן, איש נדיב הוא ראש הממשלה שלנו. אבל מנין נובעת נדיבותו? נדיבותו נובעת מיכולתו לתת. מכוחו לתת. סוד נדיבותו בכוחו.
- אבי: יחי הנדיב.
- ינדה: אם כך הבה נתחזק כדי להיות נדיבים. ומי שחושב שהכוח פירושו רק נדיבות, טועה. כוח פירושו גם סדר. הכוכבים נעים במסילותיהם סביב השמש בסדר מופתי רק בגלל כוח המשיכה שלה.
- שולמית: יחי הסדר.
- בינדר: אמרתי בקיצור.
- ינדה: והסדר הזה מקנה לכוח עוד תכונה מופלאה. כולנו יודעים שהתוהו ובוהו מכוער, ואילו הסדר יפה. כלומר הכוח הוא יופי. הוא שכב עם הלהביור בעמדה. כל החיילים שעברו בתעלה נשרפו. לא היו לנו מים לשפוך עליהם.
- אבי: יחי היופי.
- ינדה: כן. אז למה להתבייש בכוח? למה להתנצל עליו? הכוח מבטיח לנו חיים. החלש נרמס. החלש נהרס. החלש נמחץ. נכחד. מי רוצה להיות חלש?
- מנדל: אף אחד.
- בינדר: אמרתי בקיצור!
- ינדה: לא נחיה עוד בחסד. נחיה בזכות. בזכות הכוח. כוח שיכניע. כוח שירתיע. כוח נדיב. כוח גאה. כוח אכזר.
- אבי: יחי הכוח!
- נתן: הוא אמר בקיצור. לא שמעת? בקיצור זה בקיצור!
- ינדה: מי שחושב שהמלחמה נגמרה הוא אידיוט. הדיבורים שלהם על שלום זה רק תרגיל. תקשיבו להם: מצווה לשקר בשביל הג'יהאד.
- מנדל: **(לקהל)** צריך להרוג אותם. לשרוף אותם. לגרש אותם.
- ינדה: מספיק, מנדל.
- מנדל: הם ישלמו על מה שהם עשו לי כשהייתי בשבי. על המכות. החשמל.

הציפורניים שעקרו. השיניים ששברו. האצבעות שחתכו. (חולץ נעל וחושף את כף רגלו)

יודה: עוד מילה אחת, אני עוקר לך גם את הלשון. (לתזמורת) מוזיקה!

בינתיים הוציאו תומכיו מתחת למזרונים מוטות ארוכים שבקצותיהם ממוסמרות יונים נוטפות דם. הם מניפים את המוטות ושרים.

מקהלה: זאת היונה שנשלחה מן התיבה

לראות הקלו המים,

היא שבה אלינו עם ענף הזית,

ואנו שיספנו את גרונה.

ואז פרצה המלחמה, המלחמה הטובה

המלחמה האהובה.

בינדר: האיש הזה מרמה אתכם. הכוח הוא אשליה. הוא משענת קנה רצוף.

אם תהיה עוד מלחמה אנחנו ננצח בה. אבל כדי לשמור על פירות

הניצחון, נאלץ להמשיך ולחיות על חרבנו. ובמלחמות הבאות כבר

לא ננצח. לא ננצח כי נגלה שלא כדאי לנצח. שלא כדאי להילחם.

נגלה שהחיים מאבדים את טעמם במלחמות...

מקהלה: זוהי עוד יונה שנשלחה מן התיבה

לראות הקלו המים,

היא שבה אלינו עם ענף הזית,

ואנו שיספנו את גרונה.

בינדר: מי שחושב שאם נתחזק, נמנע מלחמה, טועה. (ליוֹדָה) תשתיק

אותם!! (אבל יוֹדָה שותק. בינדר חוזר לקהל) אם נתחזק, גם אויבינו

יתחזקו. מי שרוצה למנוע מלחמה, צריך לבטל את הסיבות

למלחמה.

מקהלה: וזו עוד יונה, וזו עוד יונה

וזו עוד יונה, וזו עוד יונה

עד שיבוא אלינו נשר

ובמקורו תלויה נבלה

וכולנו נריע בתרועה גדולה

כי באה לעולם גאולה...

בינדר: במלחמה עומד נער, חלב אימו על שפתיו, הוא אוחז ברובה, יורה אל האויב. האויב המסתתר בבתי הכפר. הוא פוגע באחד שהציץ מעל לגג. ובעוד אחד שנשקף דרך החלון. ובעוד אחד דרך החלון השני. והנה זקן שיצא מהדלת, והוא יורה גם בו, ובאישה אחריו, ובילד אחריה, ובילד שאחריו. והוא לא יכול לחדול...

לפתע מתגנב יגאל ו"יורה" בבינדר שלוש פעמים. בינדר פורץ בבכי. לולה ממהרת אליו. לפתע נשמעת זעקה מפי אבנר. הוא מרים את ידיו גבוה וחותך בסכין את ורידיו. לולה מרפה מבינדר וממהרת אליו.

יודה: חושך!! לסגור את המסך!! לסגור את המסך!!

סוף מערכה ראשונה

מערכה שנייה

8. המסך פתוח. אור אולם עדיין דולק. במה ריקה. נתן העיוור מתפרץ לבמה, מקלו בידו. הוא נכשל, נופל וקם, טועה במיקום הקהל, ומדבר לעבר הקיר האחורי.

נתן: ...אני אגיד הכל. מה שלא רוצים לשמוע, הוא הכי חשוב. גבירותיי ורבותיי, בינדר נבהל מהסיפור על הרציחות שלו במלחמה, אז הוא הוריד לי שורות. אני באתי הנה הערב כדי לדבר.
טליה: (נכנסת) אם אתה כל כך רוצה, אז דבר!

מפנה אותו לעבר הקהל, אך נשארת לידו, ופותחת במופע "סטריפטז".

נתן: בינדר לא היה צריך לספר לי שהוא רוצה. רק רוצה מפחד שכל רגע מישווה ירצה אותו.
טליה: (חושפת ירך) את רואה אימא? כאן עשיתי שני ניתוחים.
נתן: ביום שהגעתי ראיתי. אני רואה הכל.
בינדר: (נכנס) אנחנו לא מבטלים את הקטע שלך, נתן. אנחנו רק דוחים אותו.
נתן: אני לא דוחה שום דבר. אם הייתי אומר את זה לפני המלחמה, לא הייתי כאן. (לקהל) האדם הוא לא חתיכת בשר על שולחן הקצבים של המדינה. היא לא יכולה ללוש אותו בידיה המגואלות. המדינה נוצרה למען האדם. היא לא יכולה לנגב בו את אחוריה המטונפים ולטמון אותו אחר כך באדמה.
בינדר: תהיה לך הזדמנות להגיד את זה.
טליה: (חושפת גב) גם כאן עשיתי שניים.
נתן: האדם הוא חזות הכל. לא המדינה. היא לא יכולה לשדוד ממנו את חייו. את מצפונו. את שמו הטוב.
בינדר: אתה אומר דברים חשובים מאוד, נתן. לא כדאי לבזבז אותם בקריאת ביניים.
נתן: לאדם יש זכות לחיות על פי רצונו. על פי מצפונו. ואנחנו כאן ויתרנו על הזכות הזאת. כי היינו פחדנים. היינו טיפשים. היינו עיוורים.
בינדר: (בכעס) אם תמשיך לדבר, הם לא יעלו לבמה.
טליה: (מצביעה על פניה) כאן עשיתי שלושה, אימא.
נתן: ואם המדינה לא מסוגלת להבטיח לאדם שלא יִקָּרַג ולא יִקָּרוּג, אם היא לא יכולה להבטיח לו את חייו, את שפיות דעתו, את מאור עיניו. היא לא ראויה להתקיים.
יודה: (נכנס ופונה לנתן) אמרתי לך לא להגיד את זה! (לקהל) עכשיו הודיעו שנהרגו עוד שבעה חיילים.
נתן: לאף אחד אין זכות לתבוע מן הזולת למות למענו. לא לאב מבנו. גם לא לילד מאביו. בטח לא למדינה הארורה הזאת.
יודה: אתה לא תגיד יותר שום דבר! (חוסם את פיו)
נתן: אפשר לחיות בלי מדינה. לא צריך לפחד לחיות בלי מדינה.

נכנס בוריס, מפריד ביניהם, ומושיב את נתן על אחת המיטות. בינדר פונה לקהל.

בינדר: אני מצטער שהדברים האלה נאמרו. המסוקים שהביאו את הפצועים לבית

החולים, הציפו כמה מאיתנו במחשבות קשות.

הוא פונה לצאת. טליה, כמעט התפשטה, פונה לצופים, ומצביעה על צלקותיה.

טליה: לא נעים לראות את זה. נכון? אתם מעדיפים בשר יותר חלק. יותר רך. יותר מענג. **(צוחקת)** זה מכוער. זה מטריד. זה מעלה שאלות. למה זה קרה? למה לי? בגלל מי? הכי קל להאשים את החרא הזה שהתפוצץ לידי. אבל למה הוא התפוצץ? לאף אחד מכם אין חלק בזה? **(צוחקת)**

בינדר: **(בכעס)** תתלבשי כבר! יש כאן בעיה קצת יותר חשובה מהתחת שלך.

טליה: שום דבר לא יותר חשוב מהתחת שלי!

בינדר: את רוצה שנדבר על זה עכשיו?

טליה: מהתחת הזה עשו לי את האף ואת הלחיים, בינדר. גם את השפתיים עשו לי מהתחת. אז שום דבר לא יותר חשוב לי ממנו. **(לקהל)** תחשבו על זה כשחרא כזה יתפוצץ לידכם. כשהכול יתרסק. כשהכול יבער. לא על חברים. לא על משפחה. לא על ראש הממשלה. לא על אלוהים. רק על התחת.

צוחקת. כעבור רגע היא מסירה את הפאה ומגלה את קודקודה הקרה. בינדר ממחר אליה ומושיב אותה על אחת המיטות. מוסיקה. כל המשתתפים נכנסים לבמה. לולה מנצחת על המקהלה.

דם ניגר מראשי ההרים	בפאתי הערים נחפרים
הקברים	
שוטף במורדות הגבעות	שיירות-שיירות מתנהלות הלוויות
בבתים בוכים ילדים	אבלים צועדים בעיניים
דומעות	
בכיכרות מתייפחות אימהות	בשתיקות רועמות מזעקות
והארץ הייתה תוהו ובוהו,	והארץ הייתה תוהו ובוהו
וחושך על פני תהום	וחושך על פני תהום
ברחובות מדדים הקיטעים	אך ביום פקודה יתיצבו כולם
חרוכי פנים עוטים מסכות	אלמנות, שכולות, יתומים
עיוורים מגששים בדרכים	פצועים, חבולים, הלומים,
הלומי קרבות מסתתרים במחילות	ידחקו בתורם מעבר לפרגוד
והארץ הייתה תוהו ובוהו,	
וחושך על פני תהום	

מוכי סנוורים וחולי שכחה והארץ הייתה תוהו ובוהו
 ישלשלו פתקים לתיבה וחושך על פני תהום
 ייבחרו ממשלה, ממשלה אומללה וירא אלוהים כי טוב.
 שתצא למלחמה, למלחמה הבאה

9. לוויה של צעיר שנרצח בפיגוע טרור. יגאל שוכב באלונקה כצעיר המת. אליהו מנהל את טקס הקבורה. בינדר ולולה בין המקוננים.

אליהו: **(ממלמל)** הצור תמים פעלו, כי כל דרכיו משפט. אל אמונה ואין עוול, צדיק וישר הוא. **(ממלמל)**

טליה מכניסה את אבנר היושב בכיסא הגלגלים, פרקי ידיו חבושות.

אליהו: **(בקול רם)** ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך. **(ממלמל)**
 טליה: **(בשירה)** ראש הממשלה הגיע להלוויה, של צעיר שנרצח בירייה.
 אליהו: עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמר
 אמן.

נוכחים: אמן.
 טליה: עמוד, אבנר. אתמול עמדת. **(לקהל)** הוא מפחד שאם הוא יעמוד, יחזירו אותו לצבא. **(לאבנר)** אם תעמוד, גם הוא **(רומזת על מפשעתו)** יעמוד.

אליהו: שששה... **(ממשיך)** המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
 טליה: **(בשירה)** חייל יקר, שמור על הזין במלחמה, אם תחזור בלעדיו, לא תמצא אותי מחכה.

אליהו: שששה... **(ממלמל)** אל מלא רחמים, שוכן במרומים. **(בקול רם)**
 אדוניי הוא נחלתו, וינוח בשלום על משכבו.

טליה תומכת באבנר והוא מצליח לעמוד על רגליו. הוא משחק את האח השכול.

שולמית: **(לקהל)** הייתי צריכה למצוא אחות שתתפור לו את הידיים בהפסקה. הרופאים שתו תה. **(צוחקת)**

בינדר: משפחה שכולה. חברות וחברים יקרים. המוות הכה בנו שוב, ושוב

הכאב גדול מנשוא.

אבנר: אדוני ראש הממשלה. הסתלק מכאן.

בינדר: באתי לבכות את אחיך, ידידי.

אבנר: בגללך הוא נרצח. לך. תן לנו להתאבל עליו.

בינדר: אני כואב עליו כאילו היה בני.

אבנר: ארור היום שהאמנתי בך. **(לפתע הוא עומד בכוחות עצמו)**

ארור היום שהלכתי אחריך. (קורס בכיסאו בדמעות)

מנדל: **(אל בינדר) לך!**

אבי: לך!

טליה: **(כחברתו של הנרצח)** אדוני ראש הממשלה. אני אהבתי אותו,

והוא אהב אותי. עכשיו הוא מת. וגם האהבה מתה. במקומה צמחה

שנאה. אני שונאת כל מי שחי, כי הוא כבר לא חי. אני שונאת כל מי

שאוהב, כי אני כבר לא אוהבת. אני שונאת כל מי שמקווה, כי לי

כבר אין תקווה. ויותר מכל אני שונאת אותך, אדוני, כי עיוורת

אותי בתקווה שאפשר להפיג שנאה.

שולמית: **(אל בינדר) לך!**

יגאל מתרומם באלונקה, האקדח שלוף בידו, אך לפתע הוא מהסס ופונה אל בינדר.

יגאל: עכשיו? לירות עכשיו?

בינדר: לא!

יגאל: רק שאלתי. **(חוזר לשכב)**

נתן, המשחק את ראש השב"כ, מתקרב אל בינדר.

נתן: עליך להסתלק מכאן, אדוני. הרוצח הארור מסתתר בין האנשים

האלה. שמעתי את הד פסיעותיו.

בינדר: אני לא אברח מפניו.

נתן: הוא כבר דרך את האקדח. הבל פיו נישא ברוח. הקשב להלמות

ליבו.

בינדר: גורלנו ייחתך בידי רוצח?!

יגאל: **(מזדקף באלונקה)** הוא לא רוצח. הוא קדוש. הוא שליח.

אליהו: בעיניכם כל מי שהורג, הוא רוצח. הרמב"ם אומר: מצווה להרוג יהודי רודף!

מצווה להרוג יהודי מוסר! מצווה להרוג יהודי כופר. ואם מותר להרוג יהודי כדי להציל יהודי, אז מותר להרוג אלפי ערבים כדי להציל אותו! מספיק, אליהו. בינדר: אליהו: ואם יהודי זקוק להשתלת לב, מותר לו לעקור לב של ערבי! בינדר: אמרתי מספיק!

יודה אווז באליהו, וחוסם את פיו.

בינדר: (לקהל) אף אחד מאיתנו לא מסכים לזה. שולמית: אני דווקא מסכימה. אבי: גם אני. מנדל: גם אני. יודה: אם אתה ממשיך, בינדר, גם הוא ימשיך. בינדר: (בזעם) אני לא נולדתי רוצח. גם לא נולדתי להיות רוצח.

הוא כובש את כעסו ומסמן לתזמורת לנגן.

10. מוסיקה. נכנס אבי, המשחק את מנהיג המתנחלים.

מנדל: (מכריז) מנהיג המתנחלים בא לפגוש את ראש הממשלה. מתנחל: למרות כל ההבטחות שלך, אדוני ראש הממשלה, אנחנו חוששים מאד שתעקור אותנו מאדמתנו. בינדר: ידידי היקר, אנחנו יישבנו אתכם. אנחנו הגדלנו אתכם והגנו עליכם. אנחנו גם נבטיח את קיומכם. מתנחל: תודה רבה, אדוני. (לוחץ את ידו ופונה לצאת) בינדר: אני מקווה שלחיצת היד הזאת פרושה שתתמכו בשלום. מתנחל: בשלום? זה שלום אירופאי. לא שלום יהודי. בינדר: מה זה שלום יהודי? "לא יישא גוי אל גוי חרב, ולא ידעו עוד מלחמה" הוא לא שלום יהודי? מתנחל: הנביא ישעיהו קובע בדיוק מה צריך להתרחש כדי ש"לא יישא גוי אל גוי חרב, ולא ילמדו עוד מלחמה." בינדר: מה צריך להתרחש? מתנחל: בבקשה. (שולף תנ"ך מתיקו) "והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים." כלומר, קודם כל צריך לבנות את בית המקדש. "ונהרו אליו כל הגויים." כלומר, כל הגויים יכירו בבית ה'.

"ויוורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו." פירושו של דבר שכל העמים יצייתו לתורת ישראל. "ושפט בין הגויים, והוכיח לעמים רבים." פירושו שמלכות ישראל תהיה מעצמה. "וכיתתו חרבותם לְאִתִּים" - מי יכתת את חרבותם לְאִתִּים? העמים הרבים! לא אנחנו! ורק אז, אומר הנביא ישעיהו, רק אז "לא יישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה."

בינדר: וזה שלום יהודי?!

שולמית: כן. (צוחקת)

מתנחל: כן. (פונה לצאת)

בינדר: (אחריו) עוד שאלה אחת, ידידי. מה יקרה אם הגויים סביבנו לא

יקבלו את פרשנותך לחזון ישעיהו?

מתנחל: אז הקדוש ברוך הוא יכפה אותה עליהם.

בינדר: אם הוא לא יכפה אותה עליהם במהרה, המדינה הקטנה שלנו לא

תשרוד.

מתנחל: שלא תשרוד. מה יש בה שראוי לשרוד? כמה מיליוני מתבוללים,

אוכלי טרפה ונבלה, מחללי שבת, בורים ועמי ארצות, נהנתנים

ונואפים? המדינה העלובה הזאת היא בסך הכל מדרגה. הקדוש

ברוך הוא בחר בכם להקים אותה עבורנו, ועכשיו הגיע תורנו

להנהיגה, ובזכותנו יופיע משיח צִדְקָנוּ בסערה, ויילחם עבורנו,

וישמיד את כל אויבינו, ואז יהיה שלום. (פונה לצאת)

בינדר: (אחריו) כן, ידידי. בשם אוכלי הטרפה והנבלה, מחללי

השבת, הנהנתנים והנואפים, אני מודה לך ולקדוש ברוך

הוא שלך על שהטלתם עלינו את תפקיד המדרגה שלכם.

הנה אני כורע ברך לפניך. דרוך על גבי. על כתפי. טפס

עלי והיכנס בשער מלכותך הקדושה. אני מקווה שתתיר

לנו להמשיך לשרת אתכם, לפרנס אתכם, לבנות עבורכם,

ולשפוך את דמינו בשבילכם. (אבל המתנחל יצא) ובעניין

המשיח שלך, יש לי הצעה קצת יותר טובה בשבילך. במקום שישמיד את כל

אויבינו, שינסה להתפייס איתם. (בזעם לקהל) אם כאלה אנחנו, מה פלא

ששונאים אותנו כל כך? כשהיינו מפוזרים בין הגויים סתמנו את הפה. עכשיו,

כשהתקבצנו לכאן, פתחנו אותו והתברר איזה מטורפים אנחנו. אם יש אלוהים

הוא ישלח לנו משיח? הוא יִשְׁחַט אותנו!

לפתע הבין משהו. הוא מסתכל סביבו וכעבור רגע פונה לצאת. לולה עוצרת בעדו.

לולה: לאן אתה הולך?
 בינדר: מישהו צריך להגיד את זה שם.
 לולה: אתה רוצה שנמשיך בלעדיך?
 נתן: **(בדאגה)** יש לי צלצולים באוזניים, לולה.
 מנדל: **(בלעג)** ביי, ביי, בינדר.
 בינדר: אם אין לאמת שליח, אני אהיה השליח שלה.
 לולה: בבקשה, בינדר. עד עכשיו היית בסדר גמור.

אבל בינדר ממשיך לכיוון היציאה. בוריס חוסם את דרכו. בינדר מנסה להתחמק ונופל. יודָה וחבריו צוחקים. לולה מסייעת לבינדר לקום. מוציאה ממחטת ומנגבת את אפו.

בינדר: בדקתם את כל האנשים בכניסה? גם את התיקים שלהם?
 לולה: כן. **(לטליה)** תביאי לו מים!
 בינדר: הדלתות נעולות? השומרים בחוץ?
 לולה: כן. **(לתזמורת)** נגנו.

מוסיקה. יגאל מתקרב אל שולמית ומנסה בפנטומימה לנשק אותה. היא דוחה אותו.

שולמית: קודם תהרוג אותו.
 יגאל: כבר קניתי אקדח. יש לי תוכנית.
 שולמית: **(מצביעה על שדיה)** יהודה ושומרון הם מקומות קדושים.
 הכניסה אסורה ליהודי שלא הרג.
 יגאל: אבל יריתי כדורי גומי במאות ערבים.
 שולמית: זה לא מספיק.
 יגאל: אני בטוח שניקרתי עין של ילד.
 שולמית: מה זה לנקר עין של ילד?
 יגאל: בסדר. בואי נרד הלילה לכביש לשכם, ונראי אותי יורה על מכוניות.

שולמית: אולי תתבגר קצת.
 יגאל: אני מוכן להניח מטען צד לאוטובוס ברמאללה.
 שולמית: כל מטורף בחיבאללה יכול לעשות את זה.
 יגאל: אז מה את רוצה שאני אעשה?
 שולמית: שתהרוג אותו. **(מצביעה על בינדר)**
 יגאל: אני אהרוג אותו. אני נשבע. כבר יש לי משתיק קול.

שולמית: להפך. בקול תרועה. כמו פנחס בן אלעזר הכהן שהרג את זמרי, נשיא שבט שמעון שזיין מדיינית. וכמו שעשה מתתיהו החשמונאי ליהודי מתייוון שהקריב חזיר. שניהם הרגו יהודים בלי בית דין. בלי רבנים. בלי סחבת ובלי פטפטת. הם זכו לקדושה. אם תהרוג אותו, תזכה לכבוש את יהודה ושומרון **(מצביעה על שדיה)**, ולהשתלט שוב על עזה. **(מצביעה על מפשעתה)**

הוא כורע על ברכיו ומנשק את רגליה. היא פונה לקהל.

שולמית: צריך היה להרוג אותו. בעלי אמר את זה כל יום. אחרי המלחמה בלבנון הוא חזר הביתה. אבל רק הגוף חזר. הנשמה נשארה ליד ביירות. עשר שנים הוא היה מתעורר בצעקות בלילות, מתכווץ בפינה ובוכה, חושב שאני שיעי עם RPG. מאז ה"שלום", הוא לא יצא מהבית. באותו לילה, כשהרוצח נכנס, הוא הלך לקראתו בידיים ריקות. כל כך רצה למות. **(מתעשתת וממשיכה)** גם שני הילדים הקטנים מתו. אבל הם לא היו קורבן שווא. השם יתברך לקח אותם כדי להעמיד אותי במבחן. ואני עומדת במבחן הזה. אני לא אפסיק להאמין בו ולמלא את רצונו. ואם יום אחד הוא ידרוש ממני לתת לו את שני הילדים הגדולים שלי, אני אתן לו אותם. באמונה.

גרונה נחנק. בינדר מתקרב אליה. יודיה מרחיק אותו.

יודיה: אל תיגע בה! **(לשולמית)** אנחנו נצא מכאן. שנינו. את יודעת שאני לא צריך להיות כאן. מי שכלא אותי מפחד שאני אקלקל לו את החלום שהעולם הוא גן עדן, ובני האדם מלאכים, ויבוא יום והטנקים יחרשו בשדות החיטה, ומטוסי הקרב יובילו פרחים. רק למשוגעים יש חלומות כאלה. אני אומר את האמת. לכן אני כאן. **(לקהל)** אני לא משוגע. בכל המלחמות הייתי תמיד ראשון. בקרב על ירושלים חטפתי צרור בבטן. המעיים שלי נשפכו. לכן לא הסתערתי. **(חושף את בטנו)** אחרי המלחמה התחננתי. תנו לי לחזור. תנו לי להיות נהג. להיות אפסנאי. להיות פקיד. לא היה עם מי לדבר. שלושים שנה סגרו אותי כאן סתם. סתם. שולמית: **(בבכי)** עשיתי בתחתונים.

יודיה אווזו בזרועה, מושיב אותה על אחת המיטות, ומתיישב לידה.

11. מוסיקה. נתן משחק את ראש השב"כ, ואבנר את היועץ המשפטי לממשלה.

בינדר: אדוני, ראש השב"כ. הרוצח הולך ומתקרב אלי. אולי הוא אחד העוזרים שלי. אולי אחד היועצים. אולי הספר. אולי הטבח. אולי אפילו אחד השומרים.

- לולה: אולי הוא מתנחל שמסתיר בכיס שלו אקדח.
- ר. שב"כ: עצרנו כבר כמה מתנחלים, אדוני, אבל הם מחפים זה על זה, ובית המשפט שחרר אותם.
- בינדר: הביאו את היועץ המשפטי.
- טליה: **(בשירה)** הנה היועץ המשפטי לממשלה. נקשיב לדבריו בתפילה, שתהיה לו תשובה טובה לשאלה, איך להציל את ראש הממשלה.
- בינדר: **(לאבנר)** אדוני? **(אבנר פוקח עין)** אדוני היועץ המשפטי.
- הרוצח כבר נושף בעורפי. אני מרגיש את הבל פיו. אין שום דרך להציל את חי?
- לולה: צריך לעצור את הרבנים ששלחו אותו.
- אבנר: אי אפשר.
- בינדר: אין בארץ חוק נגד רצח ראש ממשלה?
- אבנר: אפשר לעצור את הרבנים, רק כאשר...
- בינדר: רק כאשר ירצחו אותי?
- אבנר: רק כשאפשר יהיה להוכיח...
- בינדר: להוכיח מה? **(אבנר משתתק)** מה להוכיח?
- אבנר: שהם שלחו מישהו לרצוח אותך.
- בינדר: אבל אני רוצה למנוע מהם לשלוח מישהו.
- אבנר: המערכת המשפטית איננה מונעת. היא יכולה רק... **(משתתק)**
- טליה: **רק לשפוט חשוד, כאשר יש נגדו ראיות.**
- בינדר: **הרבנים האלה מסיתים נגדי בכל בית כנסת.**
- אבנר: **עד היום... (איננו יכול להמשיך)**
- טליה: **עד היום החוק לא מצא קשר בין הסתה לרצח.**
- בינדר: **המסית לא יכול לשכנע לרצוח?**
- אבנר: **צריך להוכיח שהייתה למסית כוונה... (פורץ בבכי)**
- טליה: **(בשירה)** זה היה היועץ המשפטי לממשלה. הקשבנו לדבריו בתפילה, אך לא הייתה לו תשובה לשאלה, איך להציל את ראש הממשלה.
- בינדר: **(לנתן) אז מה לעשות? להסתתר? לברוח?**

יודה שישב כועס לצד שולמית על המיטה, קם ומתקרב אל בינדר.

- יודה: אתה לא צריך לברוח כי אף אחד לא מאיים עליך. אתה מפחד כי אתה פחדן. כי אתה מת בכל פעם שמכונית חולפת, שחלון נפתח, גפרור נדלק, דלת נטרקת, צלחת נשברת. כשאתה שומע עלה נושר, אתה מתחבא מתחת למיטה.
- בינדר: אני מבקש שתתן לנו להמשיך.
- יודה: אף אחד לא מנסה להרוג אותך. אף אחד לא מתעניין בך. אתה תמות מִפֶּחַד. מזקנה. מתשישות. מטיפשות. יקברו אותך באיזה חור עלוב. בלי שם. בלי מצבה. כאילו אף פעם לא חיית.
- לולה: אני לא צריכה להסביר לך מהו פחד, יודה.
- יודה: **(בבוז)** ממתי את יודעת מהו פחד? את בכלל פחדת פעם בחיים שלך? **(לקהל)** הביאו לנו אותה, כדי שנאמין לה שהיא מבינה אותנו, כדי שנהיה מרוצים ונסתום את הפה.
- לולה: אני לא יודעת מהו פחד? **(לקהל)** זה היה יומיים אחרי שגדי נהרג בחווה הסינית. הוא היה בן עשרים. נשרף בטנק. לא היה מה לקבור. ישבנו בבית. לפנות ערב. החלון פתוח. על השולחן מכתב מזאביק שכבר חצה את התעלה. מהחלון ראינו את השער. השמש עוד לא שקעה. פתאום התקרבה מכונית, אחריה עוד אחת. ולא הבנתי. מהמכונית הראשונה יצאה קצינה. אחריה אזרח. אולי רופא. מן השנייה ירדו עובדת סוציאלית ופסיכולוג. גם אז עוד לא הבנתי. הם היססו רגע ליד השער. חששו לפתוח אותו. אמרתי, זה לא יכול להיות. הרי כבר בישרו לנו שגדי נהרג. מה יש עוד לבשר? והמכתב מזאביק היה מונח על השולחן. אולי זה הבן של השכן. הלוואי שזה הבן של השכן. ואז הבחורה לחצה על הפעמון. ואז ידעתי פחד. **(משותקת)**

בינדר מתקרב אליה. היא משתמטת ממנו, מסמנת לתזמורת לנגן, פונה לקהל ושרה.

המוות סובב בחצרות הבתים	הוא צועד בטוחות ברחובות
כמו סירנה מפתה בשירתה	מנגינות אהבה עולות מחלילו
ונערינו מתעוררים להוטים	ונערינו חומקים אחריו לסמטאות
ובליבם תשוקה לתומתה	בלא הרהור, בלי לשאול שאלות
אנחנו עומדים תוהים בחלונות	אך בבוא היום הוא יחזור
ללוויה	
שבויים כמותם בקסם הקולות	בגרון חנוק יפטיר מילה
שחוקה	
לא עוצרים בנערים שאינם שואלים	יטפח על כתפינו השחות בידו
כי אין לנו בפינו תשובות	ויפנה בהקלה לשוב למכוניתו
אנחנו נפציר בו: הישאר וספר	חכה, אל תלך, ספר עליו עוד

ספר ותאר איך נערנו הסתער, איך לא חת, איך השיב אש
 בצורות
 איך זינק, איך כשל, איך קשתה המלחמה אתה חייב את האשמה מאתנו
 למחות
 ספר מה הייתה מילתו האחרונה הרי הצבענו בשבילך בבחירות
 שולמית: **(ללולה)** אתם מפחדים כל כך מהמוות, כי אתם מכירים רק את חיי השעה
 העלובים שיש לכם כאן בעולם הזה. כשהם נגמרים, בשבילכם הכל נגמר. מי
 שמאמין, יודע שזו רק ההתחלה. **(צוחקת)**

12. בית אבלים היושבים "שבעה" על חללי פיגוע. אליהו ואבי עטופים בטליתות.

מנדל: איש צעיר נרצח בידי מחבלת. ראש האופוזיציה בא לנחם את
 המשפחה המתאבלת. **(מתעטף בטלית)**
 יודָה: אני בא אליכם בשעתכם הקשה, לא כדי לנחם אתכם באבלכם. אין
 נחמה על צעירים מתים. אני בא אליכם להבטיח שהכאב שלכם הוא
 הכאב של כולנו, ואנחנו נציית לו, לכאב הזה עד שכל הרוצחים
 יירצחו. כולם. בכל בית. בכל מרתף. בכל מערה. נרדוף ונחסל
 אותם. אותם ואת בני משפחותיהם. אותם ואת שולחיהם. אותם
 ואת המסייעים להם. את כולם.
 אבי: תודה רבה. **(לוחץ את ידיו)**
 יודָה: באתי לחזק ויצאתי מחוזק. ותודה גם על התה. **(פונה לאבנר)**
בכיסא הגלגלים בכל זאת יש לי בקשה צנועה גם אליך. אתה
 משורר רב השפעה.
 אבנר: כן, אדוני.
 יודָה: אתה ודאי מבין שכדי להרוג את הרוצחים האלה, עלינו להכשיר
 את הטובים בבנינו. אנחנו טובים מאויבינו בכל, ואנחנו יכולים
 להיות גם רוצחים טובים מהם, חכמים מהם, ערמוניים מהם,
 אכזריים מהם.
 אבנר: **(בקושי)** במה אני יכול לעזור?
 יודָה: זה לא כל כך פשוט להקים צבא של רוצחים. יש כאן סופרים

ומשוררים שעלולים לצאת נגד עצם הרעיון. אני מוכרח להודות שאין במחנה שלי מי ששייב להם. אף פעם לא התחברתי עם סופרים ומשוררים. הייתי שמח מאוד לו כתבת משהו על המצב. על חוסר הברירה. תכתוב, שההכרח לא יגונה. מה מוסרי יותר? לפשוט צוואר לפני השוחט, או להרוג אותו? אבנר: כן, אדוני. לא...

בינדר רואה שאבנר איננו זוכר את שורותיו והוא עונה במקומו.

בינדר: לפחות, אדוני, עלינו לבדוק אם מי שהחלטנו להורגו, הוא באמת רוצח. אולי כדאי להעמיד למשפט לפני שאנחנו הורגים. יונה: אתה צודק מאד, אדוני. אתה משורר גדול. אתה יכול לתאר היטב כמה קשה להרוג אדם. אבנר: בהחלט. יונה: אגב, קראתי את הספר האחרון שלך. נוגע ללב. חבל שהוא לא נמכר טוב. אבל אני מאמין בך. אני אכתוב הקדמה לספר החדש שלך, והוא יימכר מצוין. אבנר: מצוין, אדוני. מורפיום. מורפיום. יונה: ותדגיש שאנחנו נלחמים על חיינו. אבנר: על חיינו, אדוני. מורפיום. איפה המורפיום. בינדר: אתה צודק, אדוני. כשאנחנו נלחמים על חיינו, מותר לנו להרוג. אבל אולי אנחנו רק אומרים שאנחנו נלחמים על חיינו, כדי להצדיק את ההרג הזה? אבנר: איפה המורפיום. אל תזוז. הרגליים שלי. הרגליים שלי. יונה: כולנו מתלבטים בכך, ידידי. אני אכתוב את זה בהקדמה לספר. אני לא מבטיח ואל תצטט אותי, אבל אתה גם תזכה בפרס ישראל.

יונה לוחץ את ידי אבנר. אבנר מתקשה לשלוט בשטף שבירי המילים ובכי.

אבנר: מורפיום. מורפיום. לא. אין מורפיום. קח מים. קח תחבושת. תנשוך. תנשוך. אל תזוז. מורפיום. מורפיום. אין מורפיום. אין מורפיום. (אוטם את אוזניו) תפסיק לללל! יונה:

טליה מנשקת אותו על פיו, משתיקה אותו ופונה לקהל.

טליה: עכשיו הוא ינמנם. הוא לא רוצה לראות. לא לשמוע. לא לחשוב. הוא כבר לא מאמין יותר באף אחד. לא באיש. לא באישה. לא בילד. **(לאימה)** אל תדאגי, אימא. גם אני כבר לא מאמינה. אף אחד כאן לא מתקרב אלי ולא נוגע בי. אפילו אני כבר לא מתקרבת אל עצמי.

אליהו, מנדל ואבי מדליקים נרות שחורים ומבצעים טקס פולסא דנורא מול בינדר.

רבנים: אנו, רבני ישראל, רועי צאן קדשו, מטילים את קללת הפולסא דנורא על יצחק בן רוזה על שמסר חלקי ארץ אבותינו לידי זרים. הננו משביעים אתכם, מלאכי שמים, על דעת המקום ודעת הקהל, בשם ה' צבאות אלוהי ישראל. ארור הוא מפי תריסר המלאכים הממונים על ירחי השנה. ארור הוא מפי שבעת המלאכים הממונים על ימי השבוע. ארור הוא מפי ארבעת המלאכים הממונים על תקופות השנה. ארור הוא מפי האל הגדול הגיבור והנורא. השמידהו והאבידהו, מלאכי חבלה יפגעו בו, ארור הוא בכל אשר יפנה, בבהלה תצא נשמתו, תבוא עליו שואה אשר לא ידע, ונאמר אמן.

המוסיקה מגיעה לשיאה. דממה. אבי נוטל את מזוודתו ופונה לצאת, אבל זו נפתחת ועשרות קופסאות בוטנים שהיו בה מתפזרות.

מנדל: מה זה? בשביל מה אתה צריך כל כך הרבה בוטנים?
אבי: בשביל אבא שלי.
מנדל: אבא שלך?! הרי אבא שלך...
אבי: אבא שלי אוהב בוטנים.
מנדל: אבל הוא...
אבי: ומה אעשה אם תתחיל פתאום תחיית המתים? ארוץ לשוק?

אבי פונה לאסוף את הקופסאות. לפתע מתפרץ אליהו לעבר הקהל.

אליהו: כה אמר ה' צבאות. הנה קרב יום ומלחמה גדולה באה עליכם. ובמלחמה הזאת ייפלו מבינכם רבבות, ורבבות רבות ייפצעו.
מספיק, אליהו. **(מתקרבת אליו)**
אליהו: **(נמלט מפניה)** ואחרי המלחמה הנוראה הזאת יקומו אוכלי החזיר והשפנים רכי הלבב ויפוצו בכל רחבי התבל. הנה קרב יום וכל יהודי ארץ הקודש יחבשו כיפות וילבשו טליתות, ומי שמתחת חולצתו לא יהיה טלית קטן יושלך לכלא. ומי שיחלל שבת ייסקל. ומי שימכור טרפה יישרף.

לולה: אמרתי מספיק.

לולה מנסה לרדוף אחריה. אליהו מתחמק מפניה.

אליהו: הגה קרב יום, ואחרי המלחמה הבאה ישבו רבנים בבתי הדין. ובתי הספר שלכם יהיו לחדרים ואולפנות. והאוניברסיטאות לשיבות, ובריכות השחייה למקוואות. התיאטראות לבתי כנסת, והאצטדיונים לבתי קברות.
בינדר: (ליוֹדָה) תפוס אותו.

אבל יודָה נשאר לשבת זועף על המיטה. לולה איננה מסוגלת לרדוף אחרי אליהו.

לולה: (לבוריס) תפוס אותו, בוריס.

בוריס רודף אחרי אליהו.

אליהו: ולכן מצווה אני עליכם לצאת מלחמת קודש. אחריה תשוב ארצכם ותהיה ארץ קודש. ותחיו בה לפי התורה הקדושה, וגם חייכם יהיו בה קודש.

בוריס מכה באליהו באלה. אליהו מתמוטט. בוריס מוציא אותו החוצה.

13. בינדר פונה לקהל.

בינדר: אני מבקש שתשכחו מה ששמעתם. מרוב קנאות לאלוהים שלו, הוא שוכח שיש כאן בני אדם. (אל אחורי הקלעים) יגאל!! (ליוֹדָה) איפה הוא? (אל אחורי הקלעים) יגאל! (לקהל) דווקא כשצריך אותו הוא איננו.
יגאל: (נכנס) הנני.

בינדר: אתה לא יורה עכשיו.

יגאל: בסדר. לא יורה. (אבל האקדת בידו) שלום, יצחק. אני יגאל. הרוצח שלך.

בינדר: כבר החלטת?

יגאל: עדיין לא. לכן באתי אליך.

בינדר: אתה רוצה שאני אשכנע אותך לרצוח אותי?

יגאל: אני רוצה שתגיד לי את האמת.

בינדר: איזו אמת?

יגאל: ההאשמות של הרבנים נגדך נכונות?

בינדר: ודאי שלא.

יגאל: הלוואי שהייתי יכול להאמין לך. בחלומות בהקיץ נדמה לי שאני

שומע את קולו של הקדוש ברוך הוא, וגם הוא מצווה עלי להרוג אותך.

בינדר: הוא עצמו? בקולו?

יגאל: אולי זה קולו. אולי זאת רק בת קולו. אולי אני מדמיין שזהו קולו, משום שאני יודע שיש לו אינטרס להרוג אותך.

בינדר: לקדוש ברוך הוא יש אינטרס להרוג אותי?!

יגאל: עוד לא הבנת שהוא מתנגד לשלום?

בינדר: כתוב בגמרא שהעולם עומד על הדין, על האמת, ועל השלום.

יגאל: הוא מתנגד לשלום, כי המלחמה היא ראשית הגאולה.

בינדר: אז אם הוא עצמו מצווה עליך להרוג אותי, למה אתה מהסס?

יגאל: אולי הוא מעמיד אותי בניסיון, כפי שהעמיד את אברהם אבינו בזמן עקידת יצחק בהר מוריה. ואל תשכח שגם אתה יצחק.

בינדר: אני חושב שאתה צודק. הוא באמת מנסה אותך. לכן לא כדאי לך להרוג אותי. לכן גם לא כדאי לך להקשיב לרבנים. הם משתמשים בך. הם מנצלים אותך. אתה צריך לחכות עד שתשמע את קולו צלול וברור. עד שתראה אותו במו עיניך, ותהיה בטוח שהקול שאתה שומע, בוקע באמת מפיו.

יגאל: ואם אני אראה אותו, איך אני אדע שזה הוא?

בינדר: אני אשמח לגלות לך.

יגאל: מה תשמח לגלות לי? אתה צריך להגיד שהוא יופיע באש ובתימרות עשן.

בינדר: **(בתקיפות)** אני צריך להגיד משהו אחר לגמרי. התעורר, יגאל. אין אלוהים. לא תשמע אותו ולא תראה אותו. הוא לא מדבר אל בני אדם ולא נראה להם. הוא לא רוצה להרוג אותי, ולא רוצה בשום מלחמה. אלוהי המלחמה הוא המצאה של בני אדם שרוצים להרוג במלחמות.

יגאל: אין אלוהים?!

בינדר: אין. אתה הריבון. אתה האדם. אתה החושב, אתה המרגיש, אתה המחליט ואתה ההורג. אתה בכבודך ובעצמך. לא מלאך ולא שרף ולא שליח.

יגאל: הרי הוא שלף אותי במו ידיו מן האש. בלעדיו גם אתה לא היית חי. **(לקהל)** וגם אתם. אם הוא לא יילחם בשבילכם, ישחטו אתכם. ישרפו אתכם. ירוצצו את ראשי הילדים שלכם. של כולכם. **(פונה לצאת)**

בינדר: בני אדם נעשים רוצחים מטורפים כאלה רק בגלל שהם מאמינים באלוהים צמאי דם, או שהם עושים את עצמם אלוהים צמאי דם.

יגאל: אני אהרוג אותך. אני נשבע באלוהים שאני אהרוג אותך. **(יוצא)**

- לולה: **(נכנסת)** מה אתה עושה כאן? חזור למיטה. כבר עוד מעט בוקר.
 בינדר: אני לא מצליח להירדם.
 לולה: היה כאן מישהו? למה אתה חיוור כל כך?
 בינדר: בואי. **(פונה ללכת)**
 לולה: לאן? בלי שומרים? בלי מלווים?
 בינדר: לפני שיקרה אסון.
 לולה: איזה אסון, בינדר?
 בינדר: בואי!

14. לילה. בינדר מחפש את יודָה בין אנשיו. לולה איתו.

- בינדר: באתי לדבר אִיתְךָ. **(יודָה רומז לאנשיו להתרחק)** אתה יודע
 שהרוצח כבר מכוון אקדח לרקה שלי.
 יודָה: אני לא יודע שום דבר.
 בינדר: אחרי שיחסל אותי, הוא יגיע גם אליך.
 יודָה: לא יודע על מה אתה מדבר.
 בינדר: כדי להסית אותו נגדי, הצפת את הארץ בחרדה מפני כיליון, עד
 שאבד לנו שיקול הדעת. גם אם ניצל, לא נוכל לחיות בחרדה
 כזאת.
 יודָה: כדי להסית נגדי, אתה הצפת את הארץ בחרדה מפני המלחמה.
 בינדר: המלחמה אינה מספיק מחרידה!?
 יודָה: אנחנו עם בריא. אנחנו מבינים שגורלנו נקבע במלחמות.
 בינדר: לו היינו עם בריא היינו מבינים שאפשר לקבוע את גורלנו בתבונה.
 יודָה: בתבונה? בני אדם צמאים לדם. האדם חיה טורפת. קנאי לשבטו,
 לעמו ולאלוהיו. הוא לא יירתע לטבוח מיליונים למענם.
 בינדר: יש בני אדם כאלה, אבל אין להם תקנה?
 יודָה: הם הורגים כדי להרוג. **(לקהל)** כשזחלתי בתעלה, היה לי מעצור בקנה.
 הרמתי ידיים. כן. הרמתי ידיים. החרא ההוא לא היה חייב לירות. אבל אז
 ראיתי את הצימאון הזה בעיניים שלו, שגם נהרות של דם לא ירוו אותו.
 בינדר: הורגים כדי להרוג? כשאתה הורג אדם הוא נעשה פגר מת.

יודה: אל תלמד אותי מהו מוות. אתה מפחד ממנו. אני משתמש בו.
 המוות הוא כוח. (לקהל) כשהוא לחץ על ההדק, עוד לפני ששמעתי את
 היריות, עוד לפני שהעופרת קרעה אותי, כבר אז ראיתי אותו. בכוח הזה אני
 רוצה לחיות.
 בינדר: תראה מה קרה לנו בגלל שהשתמשנו בכוח.
 יודה: מה קרה?
 בינדר: כלאתי את עצמי לכל החיים כדי שלא יכריחו אותי להמשיך ולהרוג.
 יודה: כלאת את עצמך כי אתה מפחד שתמשיך לרצות להרוג.
 בינדר מוותר ומסמן לתזמורת לנגן. מוסיקה.

15. בינדר ולולה בבית ראש הממשלה.

לולה: הוא צודק. עוד לא הבשילה השעה.
 בינדר: מה עוד צריך לקרות כדי שתבשיל?
 לולה: רבים מדי בינינו הם עדיין חיות טרף. הם מוכנים להקיז עוד הרבה
 דם.
 בינדר: אף על פי כן. אני חייב להילחם גם על החיים שלהם.
 לולה: ושלך?
 בינדר: יש מי שמופקד על חיי. (פונה לצאת)
 לולה: רק רגע. האפוד.
 בינדר: אין בו צורך.
 לולה: חגור אותו.
 בינדר: הוא מכביד עלי.
 לולה: אתה הולך לעצרת כדי למות בה. אתה חושב שאם תרצח, הארץ
 תרעש.
 בינדר: אני לא רוצה למות.
 לולה: בבקשה. חכה.
 בינדר: עד מתי?
 לולה: עד שתנחת עלינו מכה נוראה. עד שבכל בית ייפלו חללים. עד
 שבכל בית יתייפחו מקוננים. אז יפקחו אנשים את העיניים. (לקהל)
 גם אני פקחתי את עיני רק אחרי שקוננתי על בני.

בינדר: אני לא אחכה למכה הנוראה הזאת. **(יוצא)**

לולה: **(אחריו)** אני לא אבוא לראות אותך מת!

נכנס יגאל, עטוף טלית, אווז אקדח בידו, מתפלל השמיימה.

יגאל: ריבונו של עולם, יושב מרומים, אנא, התגלה לפני באות או במופת וצווה עלי להרוג אותו, יימח שמו וזכרו. כי גם אם אעמוד מולו באקדח שלוף, לא אוכל לקפח את חייו, עד שאדע כי את רצונך אני מקיים. יודע אני שלא תתגלה אלי בסנה הבוהק כפי שהתגלית לאבי הנביאים. הן גם חלום פשוט לא שלחת אלי לאחרונה. אנא, ריבונו של עולם, תן לי סימן. אולי רעש אדמה קטן. אולי ליקוי ירח. עץ נופל ברוח. צפור מצפצפת. סימן, ריבונו של עולם, תן לי סימן. אמור לי שזהו רצונך הקדוש שאמות למען ארצך, ואז אירה בו בלא פחד. ריבונו של עולם, תן לי סימן. סימן אחד בלבד.

16. בינדר נואם בעצרת. שומרי ראשו (טליה, נתן ואבנר) לפניו. לולה עוקבת ממרחק.

בינדר: באתם לשמוע אותי מדבר על שלום. אני רוצה לדבר על מלחמה. על הגופות הנרקבות של החיילים הצעירים בשדות הקרב. ראיתי אותן. אתה אווז ביד רעך, והיא מתפוררת, והתולעים השקדניות ממהרות לחפש להן נתח בשר אחר, והעיניים הפעורות מתרוקנות. **(בכאב)** מה מצדיק מוות כזה? מה כל כך גדול מן החיים שלנו שכדאי למות למענו ככה?

נכנס יגאל, אקדחו שלוף, ומגלה רווח בין טליה ונתן.

יגאל: ריבונו של עולם. הנה הסימן. שומריו נרדמו. איש אינו חוצץ ביני לבינו, יימח שמו וזכרו. בינדר: **(בתחינה)** תירה כבר! למה אתה מחכה? יגאל: ברוך אתה ה' אלוהינו, הנוקם את נקמתנו. לולה: **(מנסה לחסום בעדו)** לא, אל תירה!

אבל יגאל יורה. בינדר נופל. יודה ומנדל לוכדים את יגאל. לולה כורעת ליד בינדר.

מקהלה: שלוש יריות נורו בכיכר

איש נפל, דמו ניגר

תקווה גדולה נשדדה

חזון נגז, חלום נגזל

לולה: ארורים תהיו. עד יום מותכם. לי כבר לא יהיה שלום. אבל גם לכם

לא יהיה. אני אתהלך ביניכם אבלה. לא אחבוש את הפצעים. לא

אֶרְפֹּא את הצלקות. אתם תראו את הפצעים השותתים והצלקות

הפעורות, ותדעו שאתם שפכתם את הדם הזה. כמו ששפכתם את דם

הילדים שלי. גם את דמם שתתה האדמה הזאת. אסור היה לי ללדת אותם.

אסור היה לי לגדל אותם עליה.

בינתיים הכניסו שני אברכים, המשוחקים על ידי אבי ומנדל, "קבר" של בינדר והם מציבים אותו במרכז הבמה. בינדר "מתעורר" ומוחה.

בינדר: רק רגע. את התמונה הזאת אנחנו לא מציגים.

מנדל: מציגים.

אבי: האמת קודמת לשלום בית.

שולמית: הם יציגו מה שהם רוצים.

אליהו: ואיך שהם רוצים.

בינדר: הם יציגו רק מה שסיכמנו! (למקהלה) לשיר!

יוֹדָה סוּתֵם את פיו של בינדר. האברכים ממשיכים. בוריס אוּחַז באלה שלו.

אברך א': **(לקהל)** גבירותיי ורבותיי, אנחנו אברכים משיבה ידועה

בירושלים.

אברך ב': עכשיו חצות לילה. לפני כמה שעות נקבר כאן ראש הממשלה

שלכם.

אברך א': יימח שמו וזכרו.

אברך ב': ואנחנו התגנבנו לכאן כדי לייסד מסורת יהודית חדשה. השתנה על

הקבר.

אברך א': ועכשיו בחשאי, ובאין רואה, אנחנו עומדים על הקבר, פותחים את

מכנסינו, חולצים את הַיָּקוּם פּוֹרֶקֶן מתחתוניו, ומקיימים את

המצווה.

שניהם: ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן

הזה.

האברכים משתינים על הקבר מתוך אברי מין גדולים התלויים על מותניהם. לולה ממחרת אל יודה, וסוטר על פניו. יודה מרפה מבינדר.

בינדר: **(לאליהו)** גם זאת מצווה שנתן אלוהים בסיני?
אליהו: עכשיו רק הבנו אותה. **(צוחק)**
יודה: אנחנו נסיים את ההצגה בשירת ההמנון. אני מבקש את הקהל לקום!
בינדר: אנחנו נסיים בשיר הסיום!

לולה, נתן, טליה ואבנר מצייתים לבינדר מתחילים לשיר.

מקהלה: אנחנו המתים החיים
חשפנו לפניכם את פנינו,
פנינו המובסים הנלעגים,
פנינו הבלתי נראים.

אלא שסבלנותו של נתן פקעה. הוא מסתער לעבר אבי ומנדל. למרות עיוורונו הוא מצליח לחבוט בהם במקלו.

נתן: אני רוצה לצאת מכאן. רוצה לחיות. רוצה את העיניים שלי. רוצה שיוציאו לי את הרסיסים מהראש.

אבי ומנדל מכים אותו מכות נמרצות. הוא נאבק בהם.

נתן: לא רוצה יותר לחיות בין מתים. לא רוצה לשמוע פצועים. לא רוצה דמעות. לא רוצה בכי. לא רוצה בושה. לא רוצה פחד.

מנדל ואבי מפילים אותו. לולה נחלצת לעזרתו. אבנר מנסה לצעוק אך קולו אינו נשמע.

לולה: עזבו אותו.
טליה: **(לאימה)** קחי אותי הביתה, אימא. קחי אותי הביתה.

יודה מנסה להחזיר את הסדר על כנו.

יודה: הקהל מתבקש להצטרף להמנון.
בינדר: **(לתזמורת)** נגנו! נגנו!
טליה: קחי אותי הביתה, אימא!

בוריס מנסה לחלץ את נתן מידיהם של אבי ומנדל. תוך כדי כך פונה בינדר אל יודה.

בינדר: מה עוד אתה רוצה ממני? הרי הייתי מוכן למות. ראית. השלמתי עם המוות הארור הזה. על מה אתה מעניש אותי? על איזה חלום? על איזו תקווה? כבר שילמתי על כל מי שהרגתי. שילמתי כל חיי. מתי כאן כל חיי.

לפתע מתקרב יגאל לבוריס, חוטף את האקדח שבחגורתו, וממהר אל בינדר.

יגאל: יש אלוהים בשמיים. אתה לא תגיד שאין.

הוא מספיק לירות בבינדר שלוש יריות אמיתיות לפני שבוריס לוכד אותו. בינדר נופל.

יגאל: ברוך אתה ה' אלוהינו, הנוקם את נקמתנו!

בינדר מנסה להתרומם, אך קורס. לולה ממהרת אליו ומגלה שהוא מת. תדהמה. חשכה.

סוף